

CYNGOR SIR YNYS MÔN / ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL	
PWYLLGOR:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	12.09.2018
TEITL YR ADRODDIAD:	Caniatâd Arbennig
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Rhoi gwybod i'r Pwyllgor am ganlyniad unrhyw geisiadau am ganiatâd arbennig a dderbyniwyd ers 14 Mawrth 2018
ADRODDIAD GAN:	Mared Wyn Yaxley Cyfreithiwr – Llywodraethiant Corfforaethol mwyys@ynysmon.gov.uk
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Pennaeth Swyddogaeth (Cyngor y Busnes) / Swyddog Monitro lbxcs@anglesey.gov.uk 01248 752586

1. CYFLWYNIAD

Os oes gan gynghorydd sir/cynghorydd tref/cymuned ddiddordeb sy'n rhagfarnu mewn mater sy'n cael ei ystyried gan eu hawdurdod, mae'n ofynnol o dan y côd ymddygiad fod y diddordeb yn cael ei ddatgan/gofrestru a bod yr aelod yn gadael y cyfarfod a ddim yn cymryd rhan yn y drafodaeth nac yn dylanwadu ar y penderfyniad(au).

Mae'r côd ymddygiad yn ymgorffori "caniatâd arbennig" o dan rai amgylchiadau cyfyngedig a restrir ym [mharagraff 12\(2\) y côd](#).

Yn ogystal, os nad yw paragraff 12(2) y Côd o gymorth, yna mae gan y Pwyllgor Safonau'r disgresiwn i roi caniatâd arbennig i aelod, o dan amgylchiadau penodol, sy'n cael eu rhestru mewn rheoliadau statudol.

Os yw'n cael ei ganiatáu, mae'r caniatâd arbennig yn goresgyn elfen ragfarnus y diddordeb (hynny yw'r rhagfarn neu'r rhagfarn ymddangosiadol) a bydd yn galluogi'r aelod i gymryd rhan yn y mater; efallai y bydd cyfyngiad ar gyfraniad yr aelod ac fe roddir y caniatâd am gyfnod penodol o amser.

2. CEFNDIR

Er mwyn cynorthwyo aelodau i ddefnyddio'r broses caniatâd arbennig pryd bynnag y bo hynny'n briodol, ac mor effeithiol â phosib, mae'r Pwyllgor Safonau wedi cyhoeddi [Nodyn o Gyngor ac Arweiniad](#). Yn ogystal, rhoddwyd gwybodaeth i glercod cynghorau tref a chymuned am y posibilrwydd o dderbyn caniatâd arbennig mewn e-bost wedi ei ddyddio 6 Mawrth 2017.

Yn aml mae angen caniatâd arbennig ar fyr rybudd, ac o fewn y cyfnod o rybudd cyfreithiol lleiaf posibl, ac oherwydd hynny mae'r Pwyllgor Safonau wedi sefydlu trefn lle y gellir galw ar Banel o dri aelod i ddelio ag unrhyw gais a dderbynnir rhwng cyfarfodydd y Pwyllgor llawn. Gall unrhyw dri aelod annibynnol / Cyngor Sir gynnal gwrandawriad i geisiadau a dderbynnir gan gynghorwyr sir (gyda mwyafrif o aelodau annibynnol) a chynhelir gwrandawriad i geisiadau gan gynghorwyr tref/cymuned gan aelodau annibynnol ac aelodau cyngor tref/cymuned (gyda mwyafrif o aelodau annibynnol).

3. CEISIADAU A DDERBYNIWYD ERS 14 MAWRTH 2018

Gwrandawriad y Panel Caniatâd Arbennig ar 29 Mehefin 2018

Ers cyfarfod diwethaf y Pwyllgor Safonau, derbyniwyd tri chais am ganiatâd arbennig. Roedd pob un ohonynt yn ymwneud â'r un mater mewn un Cyngor Tref. Galwyd y Panel yn ffurfiol ar 25 Mehefin 2018, derbyniwyd cais ysgrifenedig llawn ar 28 Mehefin 2018 a chafodd ei gylchredeg ar y dyddiad hwnnw, a bu i'r Panel gyfarfod ar 29 Mehefin 2018 i wrando ar achos yr ymgeiswyr ac i benderfynu ar y ceisiadau.

Roedd rhaid i'r Panel Caniatâd Arbennig ystyried tri chais am Ganiatâd Arbennig gan dri aelod o Gyngor Tref Biwmares mewn perthynas ag un mater.

Mae'r adroddiad a gyflwynwyd i'r Panel yn y Gwrandawriad ar 29 Mehefin 2018 ynghlwm yn **Atodiad 1**.

Mae cofnodion drafft y Panel Caniatâd Arbennig ynghlwm yn **Atodiad 2**.

O dan yr amgylchiadau, penderfynodd y Panel roi caniatâd arbennig cyfyngedig yn galluogi dau o'r ymgeiswyr (y Cynghorydd Jason Zalot a'r Cynghorydd Stan Zalot) i:-

- Ysgrifennu at swyddogion [a/neu'r Pwyllgor/Cyngor Tref] mewn perthynas â'r mater;
- Siarad â swyddogion y Cyngor Tref am y mater;
- Siarad mewn cyfarfodydd Pwyllgor/Cyngor Tref ac ateb unrhyw gwestiynau am y mater; ac
- Aros yn yr ystafell yn ystod unrhyw drafodaeth/pleidlais ar y mater.

Nid yw'r caniatâd arbennig yn rhoi'r hawl i bleidleisio o dan unrhyw amgylchiadau os yw'r diddordeb sy'n rhagfarnu yn bodoli.

Mewn perthynas â'r trydydd cais, a dderbyniwyd gan y Cynghorydd Howard Mattocks, penderfynodd y Panel roi caniatâd arbennig digyfngiad yn unol â'r telerau canlynol:

- Ysgrifennu at swyddogion [a/neu y Pwyllgor/Cyngor Tref] mewn perthynas â'r mater;
- Siarad â swyddogion y Cyngor Tref am y mater;
- Siarad mewn cyfarfodydd Pwyllgor/Cyngor Tref ac ateb unrhyw gwestiynau am y mater;
- Aros yn yr ystafell yn ystod unrhyw drafodaeth/pleidlais ar y mater; a
- Pleidleisio.

Rhoddwyd y caniatâd arbennig ar y sail ganlynol:-

- (d) Mae natur y diddordeb yn golygu na fyddai cyfranogi i'r busnes y mae'r diddordeb yn ymwneud ag o yn andwyol i hyder y cyhoedd;

- (e) mae diddordeb y Cynghorydd yn gyffredin i gyfran sylweddol o'r cyhoedd; a
- (f) mae cyfranogiad i'r busnes yn cael ei gyfiawnhau yn rhinwedd swyddogaeth neu arbenigedd penodol y Cynghorydd.

Bydd y caniatâd arbennig (os yw'n parhau i fod yn berthnasol) yn dod i ben pa un bynnag pan ddaw cyfnod presennol pob Cynghorydd perthnasol ar Gyngor Tref Biwmares i ben.

Roedd y gwahaniaeth yn y Caniatâd Arbennig a roddwyd i'r Cynghorwyr yn seiliedig ar y ffaith fod diddordebau sy'n rhagfarnu y Cynghorwyr Jason Zalot a Stan Zalot yn cynnwys elfen ariannol / fasnachol. Roedd diddordeb sy'n rhagfarnu y Cynghorydd Mattocks yn fater o lesiant yn hytrach nag yn ymwneud â masnach.

4. NODYN CYFARWYDDYD

Cynhyrchwyd Nodyn Cyfarwyddyd i aelodau'r Pwyllgor Safonau ei ddefnyddio pan fyddant yn eistedd ar Banel sy'n ystyried cais am ganiatâd arbennig. Cynhwysir copi o'r nodyn cyfarwyddyd hwnnw yn **Atodiad 3**. Y bwriad yw sicrhau fod yr holl aelodau'n glynu at yr un weithdrefn ac ystyriaethau wrth benderfynu ar geisiadau am ganiatâd arbennig fydd, o ganlyniad, yn sicrhau y dilynir proses deg a chyson. Gofynnir i'r Pwyllgor ystyried cynnwys **Atodiad 3** a chadarnhau ei fod yn cael ei fabwysiadu fel ag y cafodd ei ddrafftio.

Er mwyn i Aelodau ddeall y weithdrefn a ddilynir gan Banel y Pwyllgor Safonau fydd yn ystyried ei gais o/hi am ganiatâd arbennig, awgrymir fod Cadeirydd y Pwyllgor Safonau yn cyflwyno'r ddogfen mewn cyfarfod o'r Arweinyddion Grwpiau.

5. ARGYMHELLIAD

1. Fod y Pwyllgor yn nodi'r caniatâd arbennig a roddwyd ynghyd â'r sail a'r amgylchiadau dros roi'r caniatâd arbennig.
2. Fod aelodau'r Panel yn unig (Michael Wilson, Islwyn Jones a Keith Roberts) yn cadarnhau/cywiro'r cofnodion drafft yn **Atodiad 2**.
3. Fod y Pwyllgor Safonau yn mabwysiadu'r Nodyn Cyfarwyddyd yn **Atodiad 3**.
4. Fod Cadeirydd y Pwyllgor Safonau yn cyflwyno'r Nodyn Cyfarwyddyd yn **Atodiad 3** i gyfarfod o'r Arweinyddion Grwpiau.

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

Dr Gwynne Jones
Prif Weithredwr – Chief Executive
CYNGOR SIR YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
Swyddfeydd y Cyngor - Council Offices
LLANGFNI
Ynys Môn - Anglesey
LL77 7TW

Ffôn / tel (01248) 752500
Ffacs / fax (01248) 750839

RHYBUDD O GYFARFOD		NOTICE OF MEETING
PANEL CANIATÂD ARBENNIG (O'R PWYLLGOR SAFONAU)		DISPENSATION PANEL (OF THE STANDARDS COMMITTEE)
DYDD GWENER, 29 MEHEFIN 2018 am 2.00 o'r gloch		FRIDAY, 29 JUNE 2018 at 2.00 pm
YSTAFELL BWYLLGOR 1 SWYDDFEYDD Y CYNGOR LLANGFNI		COMMITTEE ROOM 1 COUNCIL OFFICES LLANGFNI
Swyddog Pwyllgor	Mrs Shirley Cooke 01248 752514	Committee Officer

Aelodau Annibynnol / Independent Members

Mr. Islwyn Jones (Is-Gadeirydd/Vice-Chair)
Mr. Michael Wilson (Cadeirydd/Chair)

Yn cynrychioli'r Cyngorau Tref/Cymuned / Representing the Town/Community Councils

Mr. Keith Roberts

R H A G L E N

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Derbyn datganiad o ddiddordeb gan Aelod neu Swyddog mewn perthynas ag unrhyw eitem o fusnes.

2 CAIS AM GANIATAD ARBENNIG (Tudalennau 1 - 46)

Ystyried cais am ganiatâd arbennig.

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
CYFARFOD:	PWYLLGOR SAFONAU (PANEL CANIATÂD ARBENNIG)
DYDDIAD:	29 MEHEFIN 2018
TEITL YR ADRODDIAD:	YSTYRIED 3 CHAIS AM GANIATÂD ARBENNIG
PWRPAS YR ADRODDIAD:	I BENDERFYNU AR GEISIADAU AM GANIATÂD ARBENNIG GAN AELODAU O GYNGOR TREF BIWMARES A THELERAU UNRHYW GANIATÂD A RODDIR
ADRODDIAD GAN:	Mared Wyn Yaxley CYFREITHIWR (LLYWODRAETHU CORFFORAETHOL) mwyys@ynysmon.gov.uk / 01248 752566

DOGFENNAU ATODOL

1. Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Caniatáu Gollyngiadau) (Cymru) 2001
2. Adran 4 o Reoliadau Llywodraeth Leol (Pwyllgorau Safonau, Ymchwiliadau, Gollyngiadau ac Atgyfeirio) (Cymru) (Diwygio) 2016
3. Côd Ymddygiad Aelodau Cyngor Tref Biwmares
4. Nodyn Briffio ar Ganiatâd Arbennig a ddarparwyd gan y Pwyllgor Safonau ar gyfer y Cyngorau Tref a Chymuned ynghyd â Ffurflenni Cais a Phenderfyniad
5. Llythyr gan Glerc Cyngor Tref Biwmares dyddiedig 27ain Mehefin 2018
6. Cais Cynghorydd Jason Zalot
7. Cais Cynghorydd Stan Zalot
8. Cais Cynghorydd Howard Mattocks

1. CEFNDIR CYFREITHIOL

Yn unol â Chôd Ymddygiad Cyngor Tref Biwmares (**Atodiad 3**), ni all aelodau sydd â diddordeb personol sy'n rhagfarnu drafod y mater hwnnw yn y Cyngor Tref.

Mae rhestr o ddiddordebau personol ym mharagraff 10 y Côd. Mae'r diffinad o ddiddordeb sy'n rhagfarnu ym mharagraff 12 y Côd.

Mewn rhai amgylchiadau penodol a chyfyngedig, gall aelod oresgyn y rhwystr sy'n cael ei greu gan y diddordeb personol sy'n rhagfarnu drwy dderbyn caniatâd arbennig gan Bwyllgor Safonau'r Cyngor Sir.

Ni fedrir ond rhoi caniatâd arbennig mewn amgylchiadau penodol. Mae'r amgylchiadau hyn wedi eu rhestru yn Adran 2 o **Atodiad 1**, ac wedi eu diwygio yn unol ag **Atodiad 2**. Yn ogystal, manylir ar yr amgylchiadau hyn yn y Nodyn Briffio ac ar gefn y Ffurflen Gais yn **Atodiad 4**.

2. CEFNDIR FFEITHIOL

Cyfeirir y Panel at y cyflwyniad a roddir yn **Atodiad 5**. Bydd Clerc Cyngor Tref Biwmares yn bresennol ar ddechrau'r Gwrandawriad er mwyn egluro'r mater sydd dan sylw ac i ateb unrhyw gwestiynau.

Bydd dau o'r tri ymgeisydd yn bresennol yn y Gwrandawriad.

3. Y CEISIADAU

Rhaid i unrhyw aelod sydd eisiau caniatâd arbennig wneud cais ysgrifenedig sy'n egluro'r rhwystr a'r egwyddor mae o/hi eisiau dibynnu arni er mwyn ymgeisio. Bydd y Pwyllgor Safonau, neu Banel o'r Pwyllgor Safonau, yn gwrandao ar y cais mewn cyfarfod cyhoeddus.

Mae'r tri chais sydd wedi eu derbyn wedi eu hatodi yn **Atodiadau 6 i 8**, ac mae'r rhain yn nodi'r busnes y mae pob ymgeisydd yn dymuno cymryd rhan ynddo, y math o ganiatâd y maent yn gofyn amdano a'r sail statudol y mae'n dibynnu arni er mwyn ymgeisio am ganiatâd arbennig. Mae pob cais yn seiliedig ar ei ffeithiau ei hun ac o'r herwydd, dylid ystyried pob cais yn unigol.

4. YSTYRIAETHAU'R PANEL

Gan fod amgylchiadau pob cais ychydig yn wahanol, awgrymir y dylid delio â phob un yn unigol yn hytrach na gyda'i gilydd.

Gall y Panel ymneilltuo i sesiwn breifat ar ôl gwranddo ar unrhyw gais, gan ddychwelyd i'r cyfarfod cyhoeddus er mwyn cyhoeddi ei benderfyniad.

Mewn unrhyw achos lle mae'r Panel yn penderfynu rhoi caniatâd arbennig, rhaid i'r Panel ystyried hefyd a ddylid gosod unrhyw gyfyngiadau ar y caniatâd e.e. cyfyngu'r caniatâd i'r diddordebau penodol hynny sydd wedi eu nodi yn y cais yn unig ac i bwrpas yr ymgynghoriad unigol hwn neu ei ymestyn i gynnwys materion eraill fydd yn codi o'r mater hwn yn y dyfodol. Cyfeirir y Panel at y 'Ffurflen Benderfyniad' sydd wedi ei chynnwys yn **Atodiad 4** sy'n nodi'r ystyriaethau y dylid eu cadw mewn cof pan yn rhoi caniatâd arbennig i ymgeisydd.

5. ARGYMHELLION

I ystyried pob cais yn ôl ei haeddiant, a

(A) Phenderfynu â ddylid rhoi caniatâd arbennig ai peidio ym mhob achos; ac

(B) os yn rhoi caniatâd arbennig, ystyried :-

(i) ar ba sail y mae'r caniatâd arbennig yn cael ei roi; ac

(ii) a ddylid gosod unrhyw gyfyngiadau ar y caniatâd (e.e. i siarad ond nid i bleidleisio, neu unrhyw gyfyngiad amser).

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2001 Rhif 2279 (Cy. 169)

LLYWODRAETH LEOL, CYMRU

**Rheoliadau Pwyllgorau Safonau
(Caniatáu Gollyngiadau) (Cymru) 2001**

Wedi'u gwneud - - - *21 Mehefin 2001*

Yn dod i rym - - - *28 Gorffennaf 2001*

Mae Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn gwneud y Rheoliadau canlynol drwy arfer y pwerau a roddwyd iddo gan adran 81(5) ac (8) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000(1).

Enw, cychwyn, cymhwyso a dehongli

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Caniatáu Gollyngiadau) (Cymru) 2001 a deuant i rym ar 28 Gorffennaf 2001.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys i Gymru yn unig.

(3) Yn y Rheoliadau hyn —

mae “aelod” (“*member*”) yn cynnwys aelod cyfetholedig;

ystyr “awdurdod perthnasol” (“*relevant authority*”) yw cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol, cyngor cymuned, awdurdod tân neu awdurdod Parc Cenedlaethol;

ystyr “buddiant” (“*interest*”) yw buddiant y mae'n ofynnol ei gofrestru yng nghofrestr buddiannau'r awdurdod perthnasol;

ystyr “corff gwirfoddol” (“*voluntary organisation*”) yw corff (heblaw awdurdod lleol neu gorff cyhoeddus arall) sy'n cynnal ei weithgareddau heblaw ar gyfer gwneud elw;

acystyr “y Ddeddf” (“*the Act*”) yw Deddf Llywodraeth Leol 2000.

Yr amgylchiadau lle gellir caniatáu gollyngiadau

2. Caiff pwyllgor safonau awdurdod perthnasol ganiatáu gollyngiadau o dan adran 81(4) o'r Ddeddf —

- (a) os oes gan ddim llai na hanner aelodau'r awdurdod perthnasol neu hanner aelodau un o bwyllgorau'r awdurdod (yn ôl fel y digwydd) y mae'r busnes i gael ei ystyried ganddo fuddiant sy'n berthnasol i'r busnes hwnnw;

(1) 2000 p. 22.

- (b) os oes gan ddim llai na hanner aelodau gweithrediaeth arweinydd a chabinet y mae'r busnes i gael ei ystyried ganddo fuddiant sy'n berthnasol i'r busnes hwnnw a bod naill ai paragraff (ch) neu baragraff (d) hefyd yn gymwys;
- (c) yn achos cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol, os byddai anallu aelod i gymryd rhan yn tarfu ar gydbwysedd gwleidyddol yr awdurdod perthnasol neu'r pwyllgor o'r awdurdod y mae'r busnes i'w ystyried ganddo i'r fath raddau nes y byddai'r canlyniad yn debygol o gael ei effeithio;
- (ch) os yw natur buddiant yr aelod yn gyfryw fel na fyddai cyfranogiad yr aelod yn y busnes y mae'r buddiant yn berthnasol iddo yn niweidio hyder y cyhoedd yn y modd y mae busnes yr awdurdod perthnasol yn cael ei gynnal;
- (d) os yw'r buddiant yn gyffredin i'r aelod ac i gyfran arwyddocaol o'r cyhoedd;
- (dd) os oes cyfiawnhad i'r aelod gymryd rhan yn y busnes y mae'r buddiant yn berthnasol iddo oherwydd rôl neu arbenigedd penodol yr aelod;
- (e) os yw'r busnes y mae'r buddiant yn berthnasol iddo i'w ystyried gan bwyllgor trosolygu a chraffu i'r awdurdod perthnasol ac nad yw buddiant yr aelod yn fuddiant ariannol;
- (f) os yw'r busnes sydd i'w ystyried yn berthnasol i arian neu eiddo corff gwirfoddol y mae'r aelod yn aelod o'i bwyllgor neu ei fwrdd rheoli heblaw fel cynrychiolydd yr awdurdod perthnasol ac nad oes gan yr aelod unrhyw fuddiant arall yn y busnes hwnnw ar yr amod na fydd unrhyw ollyngiad yn ymestyn i gymryd rhan mewn unrhyw bleidlais mewn perthynas â'r busnes hwnnw; neu
- (ff) os yw'n ymddangos i'r pwyllgor ei bod o les i drigolion ardal yr awdurdod perthnasol i'r anallu gael ei godi, ar yr amod bod hysbysiad ysgrifenedig bod y gollyngiad yn cael ei ganiatáu yn cael ei roi i Gynulliad Cenedlaethol Cymru o fewn saith diwrnod a hynny mewn unrhyw fodd y gall ei bennu.

Llofnodwyd ar ran Cynulliad Cenedlaethol Cymru o dan adran 66(1) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998(2).

21 Mehefin 2001

D. Elis-Thomas
Llywydd y Cynulliad Cenedlaethol

EXPLANATORY NOTE

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

O dan adran 51 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 ("y Ddeddf") mae'n ofynnol i gynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol, awdurdodau tân ac awdurdodau Parciau Cenedlaethol yng Nghymru ("awdurdodau perthnasol") fabwysiadu cod ymddygiad ar gyfer aelodau ac aelodau cyfetholedig sy'n gorfod ymgorffori unrhyw ddarpariaethau gorfodol o unrhyw god ymddygiad enghreifftiol a gyhoeddir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru o dan adran 50(2) o'r Ddeddf.

Mae adran 81(1) a (2) o'r Ddeddf yn darparu bod yn rhaid i'r swyddog monitro ym mhob awdurdod perthnasol sefydlu a chadw cofrestr o fuddiannau aelodau ac aelodau cyfetholedig yr awdurdod a bod darpariaethau gorfodol y cod enghreifftiol sy'n gymwysadwy i bob awdurdod perthnasol yn gorfod ei gwneud yn ofynnol i aelodau ac aelodau cyfetholedig pob awdurdod gofrestru unrhyw fuddiannau ariannol ac eraill a bennir yn y darpariaethau gorfodol yng nghofrestr yr awdurdod hwnnw.

O dan adran 81(3) a (4) o'r Ddeddf rhaid i'r darpariaethau gorfodol hynny ei gwneud yn ofynnol hefyd i aelod neu aelod cyfetholedig o awdurdod perthnasol sydd â buddiant o'r fath ei ddatgelu cyn cymryd rhan mewn unrhyw fusnes gan yr awdurdod sy'n berthnasol i'r buddiant a gwneud darpariaeth i atal yr aelod neu'r aelod cyfetholedig hwnnw rhag cymryd rhan mewn unrhyw fusnes gan yr awdurdod y mae'r buddiant a ddatgelwyd yn berthnasol iddo neu i gyfyngu ar y rhan y mae'n ei chymryd ynddo.

Mae adran 81(4) o'r Ddeddf yn darparu nad yw unrhyw gyfranogiad gan aelod neu aelod cyfetholedig o awdurdod perthnasol mewn unrhyw fusnes a waherddir gan y darpariaethau gorfodol yn fethiant i gydymffurfio â chod ymddygiad yr awdurdod os yw'r aelod neu'r aelod cyfetholedig wedi gweithredu yn unol â gollyngiad rhag y gwaharddiad a gafodd ei ganiatáu gan bwyllgor safonau'r awdurdod yn unol â rheoliadau a wneir o dan is-adran (5).

Mae'r rheoliadau hyn yn rhagnodi'r amgylchiadau y caiff pwyllgorau safonau'r awdurdodau perthnasol ganiatáu gollyngiadau o'r fath odanynt.

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2016 No. 85

Rheoliadau Llywodraeth Leol (Pwyllgorau Safonau, Ymchwiliadau, Gollyngiadau ac Atgyfeirio) (Cymru) (Diwygio) 2016

Diwygio Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Caniatáu Gollyngiadau) (Cymru) 2001

4.—(1) Mae Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Caniatáu Gollyngiadau) (Cymru) 2001(1) wedi eu diwygio fel a ganlyn.

(2) Yn rheoliad 1, ym mharagraff (3) yn y lle priodol mewnosoder—

“ystyr “cyd-bwyllgor” (“*joint committee*”) yw pwyllgor a sefydlir gan ddau awdurdod perthnasol neu ragor o dan adran 53(1) o’r Ddeddf;”;

“ystyr “is-bwyllgor adran 54A” (“*section 54A sub-committee*”) yw is-bwyllgor a benodir gan bwyllgor safonau o dan adran 54A(1) o’r Ddeddf;”;

“ystyr “is-bwyllgor cymunedol” (“*community sub-committee*”) yw is-bwyllgor a benodir gan bwyllgor safonau awdurdod lleol o dan adran 56 o’r Ddeddf;”;

“ystyr “pwyllgor safonau” (“*standards committee*”) yw—

- (a) pwyllgor safonau awdurdod perthnasol;
- (b) cyd-bwyllgor;
- (c) is-bwyllgor adran 54A; neu
- (d) is-bwyllgor cymunedol;”.

(3) Yn rheoliad 2—

- (a) ar ddiwedd paragraff (f) hepgorer “neu”;
- (b) ym mharagraff (ff), yn lle’r geiriau sy’n dilyn “ei godi” rhodder “; neu”;
- (c) ar ôl paragraff (ff) mewnosoder—

“(g) os yw’n ymddangos i’r pwyllgor ei bod yn briodol fel arall caniatáu gollyngiad.”

(4) Ar ôl rheoliad 2 mewnosoder—

“Gollyngiadau a ganiateir yn unol â rheoliad 2(g)

3.—(1) Rhaid i ollyngiad a ganiateir gan bwyllgor safonau awdurdod perthnasol o dan adran 81(4) o’r Ddeddf ar y seiliau a nodir yn rheoliad 2(g) ac sy’n parhau i gael effaith, gael ei adolygu gan y pwyllgor safonau unwaith ym mhob cyfnod o 12 mis o’r dyddiad y caniateir y gollyngiad am y tro cyntaf.

(2) Pan fydd yn cynnal adolygiad o dan baragraff (1) rhaid i’r pwyllgor safonau ddyfarnu a ddylai’r gollyngiad barhau i gael effaith.

Gweithdrefn a phwerau pwyllgorau safonau

4.—(1) Caiff pwyllgor safonau awdurdod perthnasol atgyfeirio cais am ollyngiad a wneir gan aelod o'r awdurdod i bwyllgor safonau awdurdod perthnasol arall i'r pwyllgor hwnnw ei ystyried a dyfarnu arno.

(2) Caiff swyddog monitro awdurdod perthnasol y gwneir cais am ollyngiad iddo wneud trefniadau, gyda chydysyniad ysgrifenedig cadeirydd pwyllgor safonau yr awdurdod hwnnw ymlaen llaw, i bwyllgor safonau awdurdod perthnasol arall ei ystyried a dyfarnu arno.

(3) Pan fo ymdrechion rhesymol i gysylltu â chadeirydd pwyllgor safonau yr awdurdod perthnasol wedi bod yn aflwyddiannus, caiff is-gadeirydd y pwyllgor safonau roi cydsyniad o dan baragraff (2).

(4) Pan fo swyddog monitro neu bwyllgor safonau yn gwneud trefniadau i bwyllgor safonau awdurdod perthnasol arall ystyried cais am ollyngiad a dyfarnu arno, rhaid i'r swyddog monitro neu'r pwyllgor safonau sy'n gwneud y trefniadau hynny roi hysbysiad am hynny i'r person sy'n gwneud y cais.

(5) Rhaid i'r hysbysiad y cyfeirir ato ym mharagraff (4) gynnwys y canlynol—

- (a) datganiad bod y mater wedi ei atgyfeirio i bwyllgor safonau awdurdod perthnasol arall i'r pwyllgor hwnnw ei ystyried a dyfarnu arno;
- (b) enw'r awdurdod perthnasol arall; ac
- (c) y rheswm pam y mae'r cais wedi ei atgyfeirio i bwyllgor safonau yr awdurdod perthnasol arall.

(6) Pan fo'r pwyllgor safonau wedi dyfarnu ar y cais rhaid iddo roi hysbysiad ysgrifenedig am ei benderfyniad i'r canlynol—

- (a) yr aelod sy'n gwneud cais am y gollyngiad; a
- (b) pwyllgor safonau yr awdurdod perthnasol a atgyfeiriodd y cais.”

Y COD YMDDYGIAD ENGHREIFFTIOL

RHAN 1 DEHONGLI

1.—(1) Yn y cod hwn —

mae "aelod" ("*member*") yn cynnwys aelod cyfetholedig onid yw'r cyd-destun yn mynnu fel arall;

ystyr "aelod cyfetholedig" ("*co-opted member*"), mewn perthynas ag awdurdod perthnasol, yw person nad yw'n aelod o'r awdurdod ond—

(a) sy'n aelod o unrhyw bwyllgor neu is-bwyllgor i'r awdurdod, neu

(b) sy'n aelod o unrhyw gyd-bwyllgor neu gyd-is-bwyllgor i'r awdurdod, ac sy'n cynrychioli'r awdurdod arno,

ac sydd â'r hawl i bleidleisio ar unrhyw gwestiwn sydd i'w benderfynu mewn unrhyw gyfarfod o'r pwyllgor neu o'r is-bwyllgor hwnnw;

ystyr "eich awdurdod" ("*your authority*") yw'r awdurdod perthnasol yr ydych chi'n aelod neu'n aelod cyfetholedig ohono;

ystyr "awdurdod perthnasol" ("*relevant authority*") yw—

(a) cyngor sir,

(b) cyngor bwrdeistref sirol,

(c) cyngor cymuned,

(ch) awdurdod tân ac achub a gyfansoddwyd drwy gynllun o dan adran 2 o Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 neu gynllun y mae adran 4 o'r Ddeddf honno yn gymwys iddo,

(d) awdurdod Parc Cenedlaethol a sefydlwyd o dan adran 63 o Ddeddf yr Amgylchedd 1995;

ystyr "cofrestr o fuddiannau'r aelodau" ("*register of members' interests*") yw'r gofrestr a sefydlir ac a gedwir o dan adran 81 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000;

ystyr "cyfarfod" ("*meeting*") yw unrhyw gyfarfod —

(a) o'r awdurdod perthnasol,

(b) o unrhyw weithrediaeth neu fwrdd i'r awdurdod perthnasol,

(c) o unrhyw bwyllgor, is-bwyllgor, cyd-bwyllgor neu gyd-is-bwyllgor i'r awdurdod perthnasol neu unrhyw bwyllgor, is-bwyllgor, cyd-bwyllgor neu gyd-is-bwyllgor o'r fath i unrhyw weithrediaeth neu fwrdd i'r awdurdod, neu

(ch) y mae aelodau neu swyddogion yr awdurdod perthnasol yn bresennol ynddo ac eithrio cyfarfod grŵp gwleidyddol a gyfansoddwyd yn unol â rheoliad 8 o Reoliadau Llywodraeth Leol (Pwyllgorau a Grwpiau Gwleidyddol) 1990,

ac mae'n cynnwys amgylchiadau pan fo aelod o weithrediaeth neu fwrdd neu swyddog sy'n gweithredu ar ei ben ei hun yn arfer un o swyddogaethau awdurdod; ac

ystyr "chi" ("you") yw chi fel aelod neu aelod cyfetholedig o awdurdod perthnasol.

(2) Mewn perthynas â chyngor cymuned—

(a) ystyr "swyddog priodol" ("proper officer") yw swyddog o'r cyngor hwnnw o fewn ystyr adran 270(3) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972; a

(b) ystyr "pwyllgor safonau" ("standards committee") yw pwyllgor safonau'r cyngor sir neu'r cyngor bwrdeistref sirol sydd â swyddogaethau mewn perthynas â'r cyngor cymuned y mae'n gyfrifol amdano o dan adran 56(1) a (2) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000.

RHAN 2 DARPARIAETHAU CYFFREDINOL

2.—(1)Ac eithrio pan fo paragraff 3(a) yn gymwys, rhaid i chi gydymffurfio â'r cod ymddygiad hwn —

(a) pa bryd bynnag y byddwch yn cynnal busnes eich awdurdod, neu'n bresennol mewn un o gyfarfodydd eich awdurdod;

(b) pa bryd bynnag y byddwch yn gweithredu, yn honni gweithredu neu'n rhoi'r argraff eich bod yn gweithredu yn rôl aelod y cawsoch eich ethol neu eich penodi iddi;

(c) pa bryd bynnag y byddwch yn gweithredu, yn honni gweithredu neu'n rhoi'r argraff eich bod yn gweithredu fel un o gynrychiolwyr eich awdurdod; neu

(ch) ar bob adeg ac mewn unrhyw gapasiti, mewn cysylltiad ag ymddygiad a nodir ym mharagraffau 6(1)(a) a 7.

(2) Dylech ddarllen y cod hwn ar y cyd â'r egwyddorion cyffredinol a ragnodir o dan adran 49(2) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 o ran Cymru.

3. Os byddwch wedi eich ethol, eich penodi neu eich enwebu gan eich awdurdod i wasanaethu —

(a) ar awdurdod perthnasol arall, neu ar unrhyw gorff arall, sy'n cynnwys Bwrdd Iechyd Lleol rhaid i chi, pan fyddwch yn gweithredu ar ran yr awdurdod arall neu'r corff arall hwnnw, gydymffurfio â chod ymddygiad yr awdurdod arall neu'r corff arall hwnnw; neu

(b) ar unrhyw gorff arall nad oes ganddo god sy'n ymwneud ag ymddygiad ei aelodau, rhaid i chi, pan fyddwch yn gweithredu ar ran y corff arall hwnnw, gydymffurfio â'r cod ymddygiad hwn, ac eithrio pan yw'n gwrthdaro ag unrhyw rwymedigaethau cyfreithlon eraill y gall y corff hwnnw fod yn ddarostyngedig iddynt neu i'r graddau y mae'n gwrthdaro â'r cyfryw rwymedigaethau.

4. Rhaid i chi —

(a) cyflawni eich dyletswyddau a'ch cyfrifoldebau gan roi sylw dyladwy i'r egwyddor y dylai fod cyfle cyfartal i bawb, waeth beth fo'u rhyw, eu hil, eu hanabledd, eu cyfeiriadedd rhywiol, eu hoed neu eu crefydd;

(b) dangos parch at eraill ac ystyriaeth ohonynt;

(c) peidio ag ymddwyn fel bwli neu harasio unrhyw berson; a

(ch) peidio â gwneud dim sy'n cyfaddawdu, neu sy'n debygol o gyfaddawdu, didueddrwydd y sawl sy'n gweithio i'ch cyngor neu ar ei ran.

5. Rhaid i chi —

(a) peidio â datgelu gwybodaeth gyfrinachol neu wybodaeth y byddai'n rhesymol ystyried ei bod o natur gyfrinachol, heb gydsyniad datganedig person a awdurdodwyd i roi cydsyniad o'r fath, neu onid yw'r gyfraith yn mynnu eich bod yn gwneud hynny;

(b) peidio â rhwystro unrhyw berson rhag gweld gwybodaeth y mae gan y person hwnnw hawl i'w gweld yn ôl y gyfraith.

6.—(1)Rhaid i chi —

(a) peidio ag ymddwyn mewn ffordd y gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eich swydd neu ar eich awdurdod;

(b) adrodd, p'un ai drwy weithdrefn adrodd gyfrinachol eich awdurdod neu'n uniongyrchol i'r awdurdod priodol, ar unrhyw ymddygiad gan aelod arall neu gan unrhyw un sy'n gweithio i'ch awdurdod neu ar ei ran ac y mae'n rhesymol i chi fod o'r farn ei fod yn golygu neu'n debygol o olygu ymddygiad troseddol (nad yw at ddibenion y paragraff hwn yn cynnwys tramgwyddau neu ymddygiad y gellir ei gosbi drwy gosb benodedig);

(c) adrodd i swyddog monitro eich awdurdod ar unrhyw ymddygiad gan aelod arall y mae'n rhesymol i chi fod o'r farn ei fod yn groes i'r cod ymddygiad hwn;

(ch) peidio â gwneud cwynion blinderus, maleisus neu wacsaw yn erbyn aelodau eraill neu unrhyw un sy'n gweithio i'ch awdurdod neu ar ei ran.

(2) Rhaid i chi gydymffurfio ag unrhyw gais gan swyddog monitro eich awdurdod, neu gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, mewn cysylltiad ag ymchwiliad a wneir yn unol â'u gwahanol bwerau statudol.

7. Rhaid i chi —

(a) yn eich capasiti swyddogol neu fel arall, beidio â defnyddio neu geisio defnyddio eich safle yn amhriodol i roi neu i sicrhau mantais i chi eich hun neu i unrhyw berson arall, neu i greu neu i osgoi anfantais i chi eich hun neu i unrhyw berson arall;

(b) peidio â defnyddio adnoddau eich awdurdod, neu awdurdodi eraill i'w defnyddio—

(i) yn annoeth;

(ii) yn groes i ofynion eich awdurdod;

(iii) yn anghyfreithlon;

(iv) ac eithrio mewn dull a fwriedir i hwyluso neu i ffafrio cyflawni swyddogaethau'r awdurdod neu'r swydd yr ydych wedi eich ethol neu eich penodi iddo neu iddi;

(v) yn amhriodol at ddibenion gwleidyddol; neu

(vi) yn amhriodol at ddibenion preifat.

8. Rhaid i chi —

(a) pan fyddwch yn cyfrannu mewn cyfarfodydd neu'n gwneud penderfyniadau ynghylch busnes y mae a wnelo eich awdurdod ag ef, wneud hynny ar sail rhinweddau'r amgylchiadau o dan sylw ac er budd y cyhoedd gan roi sylw i unrhyw gyngor perthnasol a ddarperir gan swyddogion eich awdurdod, ac yn benodol gan —

(i) pennaeth gwasanaeth taledig yr awdurdod;

(ii) prif swyddog cyllid yr awdurdod;

(iii) swyddog monitro'r awdurdod;

(iv) prif swyddog cyfreithiol yr awdurdod (y dylid ymgynghori ag ef pan fo unrhyw amheuaeth ynghylch pw'r awdurdod i weithredu, ynghylch a yw'r cam a arfaethir yn dod o fewn y fframwaith polisi y cytunwyd arno gan yr awdurdod neu os gallai canlyniadau cyfreithiol gweithredu neu fethu â gweithredu gan yr awdurdod gael ôl-ffeithiau pwysig);

(b) rhoi rhesymau dros bob penderfyniad yn unol ag unrhyw ofynion statudol ac unrhyw ofynion rhesymol ychwanegol a osodir gan eich awdurdod.

9. Rhaid i chi —

(a) parchu'r gyfraith a rheolau eich awdurdod sy'n llywodraethu hawlio treuliau a lwfansau mewn cysylltiad â'ch dyletswyddau fel aelod;

(b) osgoi derbyn rhoddion oddi wrth neb, na lletygarwch (ac eithrio lletygarwch swyddogol, megis derbyniad dinesig neu weithio dros ginio, a awdurdodir yn briodol gan eich awdurdod) na buddiannau materol neu wasanaethau i chi eich hun neu i unrhyw berson os byddai gwneud hynny'n eich rhoi o dan rwymedigaeth amhriodol, neu os gallai'n rhesymol ymddangos fel pe bai'n gwneud hynny.

RHAN 3 BUDDIANNAU

Buddiannau Personol

10.—(1) Ym mhob mater rhaid i chi ystyried a oes gennych fuddiant personol, ac a yw'r cod ymddygiad hwn yn ei gwneud yn ofynnol i chi ddatgelu'r buddiant hwnnw.

(2) Rhaid i chi ystyried bod gennych fuddiant personol mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo eich awdurdod ag ef —

(a) os yw'n gysylltiedig â'r canlynol, neu'n debygol o effeithio arnynt —

(i) unrhyw gyflogaeth yr ydych yn ymgymryd â hi neu fusnes yr ydych yn ei redeg;

(ii) unrhyw berson sy'n eich cyflogi neu sydd wedi eich penodi, unrhyw ffyrn yr ydych yn bartner ynddi neu unrhyw gwmni yr ydych yn gyfarwyddwr arno ac yn derbyn tâl;

(iii) unrhyw berson, ac eithrio eich awdurdod, sydd wedi rhoi taliad i chi mewn cysylltiad â'ch ethol neu mewn cysylltiad ag unrhyw dreuliau a dynnwyd gennych wrth i chi gyflawni eich dyletswyddau fel aelod;

(iv) unrhyw gorff corfforaethol y mae ganddo le busnes neu dir yn ardal eich awdurdod, ac y mae gennych chi fuddiant llesiannol mewn dosbarth o warannau sydd gan y corff hwnnw ac sy'n werth mwy na'r gwerth enwol o £25,000 neu un ganfed ran o gyfanswm cyfalaf cyfrannau dyroddedig y corff hwnnw;

(v) unrhyw gontract am nwyddau, gwasanaethau neu waith neu weithfeydd a wnaed rhyngoch chi, rhwng ffyrn yr ydych yn bartner ynddi, neu rhwng cwmni yr ydych yn gyfarwyddwr arno ac yn derbyn tâl, neu rhwng corff o'r math a ddisgrifir yn is-baragraff (iv) uchod a'ch awdurdod;

(vi) unrhyw dir y mae gennych fuddiant llesiannol ynddo ac sydd yn ardal eich awdurdod;

(vii) unrhyw dir y mae eich awdurdod yn landlord arno ac y mae ffyrn yr ydych yn bartner ynddi, cwmni yr ydych yn gyfarwyddwr arno ac yn derbyn tâl, neu gorff o'r math a ddisgrifir yn is-baragraff (iv) uchod yn denant arno;

(viii) unrhyw gorff yr ydych wedi eich ethol, eich penodi neu eich enwebu gan eich awdurdod i fod arno;

(ix) unrhyw —

(aa) awdurdod cyhoeddus neu gorff sy'n arfer swyddogaethau o natur gyhoeddus;

(bb) cwmni, cymdeithas ddiwydiannol a darbodus, elusen, neu gorff arall a chanddo ddibenion elusennol;

(cc) corff y mae dylanwadu ar farn neu bolisi cyhoeddus ymhlith ei brif ddibenion;

(chch)undeb llafur neu gymdeithas broffesiynol; neu

(dd) clwb preifat neu gymdeithas breifat sy'n gweithredu o fewn ardal eich awdurdod,

yr ydych yn aelod ohono neu ohoni neu mewn safle rheolaeth neu reoli cyffredinol ynddo neu ynddi;

(x) unrhyw dir yn ardal eich awdurdod y mae gennych drwydded (ar eich pen eich hun neu ar y cyd ag eraill) i'w feddiannu am 28 o ddiwrnodau neu fwy;

[Nodyn: Mae is-baragraff (b) wedi ei hepgor.]

(c) pe byddai'n rhesymol ystyried penderfyniad arno yn benderfyniad a fyddai'n effeithio —

(i) ar eich llesiant neu eich sefyllfa ariannol, neu lesiant neu sefyllfa ariannol person yr ydych yn byw gydag ef, neu unrhyw berson y mae gennych gysylltiad personol agos ag ef;

(ii) ar unrhyw gyflogaeth yr ymgwymerir â hi neu fusnes a redir gan bersonau fel a ddisgrifir yn 10(2)(c)(i);

(iii) ar unrhyw berson sy'n cyflogi neu sydd wedi penodi'r cyfryw bersonau ag a ddisgrifir yn 10(2)(c)(i), unrhyw ffyrn y mae'r cyfryw bersonau'n bartneriaid ynddi, neu unrhyw gwmni y maent yn gyfarwyddwyr arno;

(iv) ar unrhyw gorff corfforaethol y mae gan bersonau fel a ddisgrifir yn 10(2)(c)(i) fuddiant llesiannol mewn dosbarth o warannau sy'n werth mwy na'r gwerth enwol o £5,000; neu

(v) ar unrhyw gorff a restrir ym mharagraffau 10(2)(a)(ix)(aa) i (dd) y mae personau a ddisgrifir yn 10(2)(c)(i) mewn safle rheolaeth neu reoli cyffredinol ynddo,

a hynny i raddau mwy—

(aa) yn achos awdurdod â dosbarthiadau etholiadol neu wardiau, na'r rhelyw o bobl eraill sy'n talu'r dreth gyngor, bobl eraill sy'n talu ardrethi neu breswylwyr eraill yn y dosbarth etholiadol neu'r ward, yn ôl y digwydd, y bydd y penderfyniad yn effeithio arnynt; neu

(bb) ym mhob achos arall, na'r rhelyw o bobl eraill sy'n talu'r dreth gyngor, o bobl eraill sy'n talu ardrethi neu breswylwyr eraill yn ardal yr awdurdod.

Datgelu Buddiannau Personol

11.—(1) Pan fydd gennych fuddiant personol mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo eich awdurdod ag ef ac y byddwch yn bresennol mewn cyfarfod lle y caiff y busnes hwnnw ei ystyried, rhaid i chi ddatgelu ar lafar gerbron y cyfarfod hwnnw fodolaeth a natur y buddiant hwnnw cyn i'r cyfarfod ystyried y busnes neu ar ddechrau'r ystyriaeth, neu pan ddaw'r buddiant i'r amlwg.

(2) Pan fydd gennych fuddiant personol mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo eich awdurdod ag ef ac y byddwch yn gwneud —

(a) cynrychioliadau ysgrifenedig (p'un ai drwy lythyr, neges ffacs neu ar ryw ffurf arall ar gyfathrebu electronig) i un o aelodau neu o swyddogion eich awdurdod ynghylch y busnes hwnnw, dylech gynnwys manylion am y buddiant hwnnw yn y gyfathrebiaeth ysgrifenedig; neu

(b) cynrychioliadau llafar (p'un ai'n bersonol neu ar ryw ffurf ar gyfathrebu electronig) i un o aelodau neu o swyddogion eich awdurdod dylech ddatgelu'r buddiant ar ddechrau'r cyfryw gynrychioliadau, neu pan ddaw'n amlwg i chi fod gennych fuddiant o'r fath, a chadarnhau'r cynrychioliad a'r buddiant yn ysgrifenedig o fewn 14 o ddiwrnodau ar ôl gwneud y cynrychioliad.

(3) Yn ddarostyngedig i baragraff 14(1)(b) isod, os bydd gennych fuddiant personol mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo eich awdurdod ag ef ac y byddwch wedi gwneud penderfyniad wrth arfer un o swyddogaethau gweithrediaeth neu fwrdd, rhaid i chi mewn perthynas â'r busnes hwnnw sicrhau bod unrhyw ddatganiad ysgrifenedig ynghylch y penderfyniad hwnnw'n cofnodi bodolaeth a natur eich buddiant.

(4) Rhaid i chi, mewn cysylltiad â buddiant personol nas datgelwyd eisoes, cyn cyfarfod neu'n syth ar ôl diwedd cyfarfod pan ddatgelir y buddiant yn unol ag is-baragraff 11(1), roi hysbysiad ysgrifenedig i'ch awdurdod yn unol ag unrhyw ofynion a nodir gan swyddog monitro eich awdurdod, neu mewn perthynas â chyngor cymuned, swyddog priodol eich awdurdod o bryd i'w gilydd ond, rhaid cynnwys o leiaf —

(a) manylion am y buddiant personol;

(b) manylion am y busnes y mae'r buddiant personol yn gysylltiedig ag ef; ac

(c) eich llofnod.

(5) Pan fydd eich swyddog monitro wedi cytuno bod yr wybodaeth sy'n ymwneud â'ch buddiant personol yn wybodaeth sensitif, yn unol â pharagraff 16(1), mae eich rhwymedigaethau o dan y paragraff 11 hwn i ddatgelu'r cyfryw wybodaeth, p'un ai ar lafar neu'n ysgrifenedig, i'w disodli gan rhwymedigaeth i ddatgelu bodolaeth buddiant personol ac i gadarnhau bod eich swyddog monitro wedi cytuno bod y cyfryw fuddiant personol o natur gwybodaeth sensitif.

(6) At ddibenion is-baragraff (4), dim ond os bod hysbysiad ysgrifenedig wedi ei ddarparu yn unol â'r cod hwn ers y dyddiad diwethaf pryd yr etholwyd chi, y penodwyd chi neu yr enwebwyd chi'n aelod o'ch awdurdod y bernir bod buddiant personol wedi ei ddatgelu eisoes.

(7) At ddibenion is-baragraff (3), os na ddarperir hysbysiad ysgrifenedig yn unol â'r paragraff hwnnw bernir na fyddwch wedi datgan buddiant personol yn unol â'r cod hwn.

Buddiannau sy'n Rhagfarnu

12.—(1) Yn ddarostyngedig i is-baragraff (2) isod, os bydd gennych fuddiant personol mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo eich awdurdod ag ef bydd gennych hefyd fuddiant sy'n rhagfarnu yn y busnes hwnnw os bydd y buddiant yn un y bydd yn rhesymol i aelod o'r cyhoedd sy'n gwybod y ffeithiau perthnasol fod o'r farn ei fod mor arwyddocaol fel y bydd yn debygol o ragfarnu eich barn ynghylch buddiant cyhoeddus.

(2) Yn ddarostyngedig i is-baragraff (3), nid ystyrir bod gennych fuddiant sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fusnes os bydd y busnes hwnnw—

(a) yn gysylltiedig—

(i) ag awdurdod perthnasol arall yr ydych hefyd yn aelod ohono;

(ii) ag awdurdod cyhoeddus arall neu gorff sy'n arfer swyddogaethau o natur gyhoeddus lle yr ydych mewn safle rheolaeth neu reoli cyffredinol;

(iii) â chorff yr ydych wedi cael eich ethol, eich penodi neu eich enwebu gan eich awdurdod i fod arno;

(iv) â'ch rôl fel llywodraethwr ysgol (os na chawsoch eich penodi neu eich enwebu gan eich awdurdod) oni bai bod y busnes yn benodol gysylltiedig â'r ysgol yr ydych yn un o'i llywodraethwyr;

(v) â'ch rôl fel aelod o Fwrdd Iechyd Lleol os na chawsoch eich penodi neu eich enwebu gan eich awdurdod i fod arno;

(b) yn gysylltiedig:

(i) â swyddogaethau tai eich awdurdod os oes gennych denantiaeth neu les gyda'ch awdurdod, ar yr amod nad oes arnoch i'ch awdurdod ôl-ddyledion rhent o fwy na deufis, ac ar yr amod nad yw'r swyddogaethau hynny'n ymwneud yn arbennig â'ch tenantiaeth neu â'ch les;

(ii) â swyddogaethau eich awdurdod mewn cysylltiad â phrydau ysgol, cludiant a threuliau teithio, os ydych chi'n warchodwr, yn rhiant, yn fam-gu neu'n nain neu'n dad-cu neu'n daid, neu os oes gennych gyfrifoldeb rhiant (fel y'i diffinnir yn adran 3 o Deddf Plant 1989) dros blentyn sy'n cael addysg lawnamser, onid yw'r busnes yn benodol gysylltiedig â'r ysgol y mae'r plentyn hwnnw'n ei mynychu;

(iii) â swyddogaethau eich awdurdod mewn cysylltiad â thâl salwch statudol o dan Ran XI o Ddeddf Cyfraniadau a Budd-daliadau Nawdd Cymdeithasol 1992, os ydych yn cael, neu os oes gennych hawl i gael, taliad o'r fath gan eich awdurdod;

"(iv) â swyddogaethau eich awdurdod mewn cysylltiad â lwfans neu daliad a wneir yn unol â darpariaethau Rhan 8 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, neu lwfans neu bensiwn a ddarperir o dan adran 18 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989;

(c) yn gysylltiedig â'ch rôl fel cynghorydd cymunedol mewn perthynas â grant, benthyciad neu fath arall ar gymorth ariannol a wnaed gan eich cyngor cymuned i gyrff cymunedol neu wirfoddol hyd at uchafswm o £500.

(3) Nid yw'r esemptiadau yn is-baragraff (2)(a) yn gymwys os yw'r busnes yn gysylltiedig â dyfarnu ar unrhyw gymeradwyaeth, cydsyniad, trwydded, caniatâd neu gofrestrriad.

Pwyllgorau Trosolygu a Chraffu

13. Bydd gennych hefyd fuddiant sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fusnes sydd gerbron un o bwyllgorau trosolygu a chraffu eich awdurdod (neu un o is-bwyllgorau pwyllgor o'r fath)—

(a) os bydd y busnes hwnnw'n gysylltiedig â phenderfyniad a wnaed (p'un a gafodd ei weithredu ai peidio) neu gam a gymerwyd gan weithrediaeth, bwrdd, neu un arall o bwyllgorau, is-bwyllgorau, cyd-bwyllgorau neu o gyd-is-bwyllgorau eich awdurdod; a

(b) os oeddech chi, ar yr adeg pan wnaed y penderfyniad neu pan gymerwyd y cam, yn aelod o'r weithrediaeth, y bwrdd, y pwyllgor, yr is-bwyllgor, y cyd-bwyllgor neu'r cyd-is-bwyllgor a grybwyllir yn is-baragraff (a) a'ch bod chi'n bresennol pan wnaed y penderfyniad hwnnw neu pan gymerwyd y cam hwnnw.

Cyfrannu mewn Perthynas â Datgelu Buddiannau

14.—(1) Yn ddarostyngedig i is-baragraffau (2), (2A), (3) a (4), os bydd gennych fuddiant sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo eich awdurdod ag ef rhaid i chi, oni roddwyd i chi ollyngiad gan bwyllgor safonau eich awdurdod —

(a) ymadael â'r ystafell, y siambr neu'r man lle y mae cyfarfod i ystyried y busnes yn cael ei gynnal—

(i) pan fo is-baragraff (2) yn gymwys, yn syth ar ôl i'r cyfnod ar gyfer gwneud cynrychioliadau, ateb cwestiynau neu roi tystiolaeth sy'n ymwneud â'r busnes ddod i ben a beth bynnag cyn i ystyriaeth bellach o'r busnes ddechrau, p'un a ganiateir i'r cyhoedd aros yn bresennol ar gyfer y cyfryw ystyriaeth ai peidio; neu

(ii) mewn unrhyw achos arall, pa bryd bynnag y daw i'r amlwg bod y busnes hwnnw'n cael ei ystyried yn y cyfarfod hwnnw;

(b) peidio ag arfer swyddogaethau gweithrediaeth neu fwrdd mewn perthynas â'r busnes hwnnw;

(c) peidio â cheisio dylanwadu ar benderfyniad ynghylch y busnes hwnnw;

(ch) peidio â gwneud unrhyw gynrychioliadau ysgrifenedig (p'un ai drwy lythyr, neges ffacs neu ar ryw ffurf arall ar gyfathrebu electronig) mewn perthynas â'r busnes hwnnw; a

(d) peidio â gwneud unrhyw gynrychioliadau llafar (p'un ai'n bersonol neu ar ryw ffurf ar gyfathrebu electronig) mewn cysylltiad â'r busnes hwnnw neu rhaid i chi roi'r gorau ar unwaith i wneud y cyfryw gynrychioliadau llafar pan ddaw'r buddiant sy'n rhagfarnu i'r amlwg.

(2) Os oes gennych fuddiant sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo eich awdurdod ag ef cewch fod yn bresennol mewn cyfarfod ond dim ond er mwyn gwneud cynrychioliadau, ateb cwestiynau neu roi tystiolaeth sy'n ymwneud â'r busnes, ar yr amod y caniateir hefyd i'r cyhoedd fod yn bresennol yn y cyfarfod i'r un diben, p'un ai o dan hawl statudol neu fel arall.

(2A) Os oes gennych fuddiant sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo eich awdurdod ag ef cewch gyflwyno cynrychioliadau ysgrifenedig i gyfarfod sy'n ymwneud â'r busnes hwnnw, ar yr amod y caniateir i'r cyhoedd fod yn bresennol yn y cyfarfod at y diben o wneud cynrychioliadau, ateb cwestiynau neu roi tystiolaeth sy'n ymwneud â'r busnes, pa un ai o dan hawl statudol neu fel arall.

(2B) Pan fyddwch yn cyflwyno cynrychioliadau ysgrifenedig o dan is-baragraff (2A), rhaid i chi gydymffurfio ag unrhyw weithdrefn y caiff eich awdurdod ei fabwysiadu ar gyfer cyflwyno cynrychioliadau o'r fath.

(3) Nid yw is-baragraff (1) yn eich rhwystro rhag bod yn bresennol a chyfrannu mewn cyfarfod

—
(a) os gofynnir i chi fod yn bresennol mewn cyfarfod pwyllgor trosolwg neu graffu, gan y cyfryw bwyllgor ac yntau'n arfer ei bwerau statudol; neu

(b) os oes gennych y fantais o fod gollyngiad wedi ei roi i chi ar yr amod—

(i) eich bod yn datgan yn y cyfarfod eich bod yn dibynnu ar y gollyngiad; a

(ii) eich bod, cyn y cyfarfod neu'n syth ar ôl i'r cyfarfod orffen, yn rhoi hysbysiad ysgrifenedig i'ch awdurdod a bod hwnnw'n cynnwys —

(aa) manylion y buddiant sy'n rhagfarnu;

(bb) manylion y busnes y mae'r buddiant sy'n rhagfarnu'n gysylltiedig ag ef;

(cc) manylion y gollyngiad a'r dyddiad pryd y'i rhoddwyd; a

(chch) eich llofnod.

(4) Os bydd gennych fuddiant sy'n rhagfarnu a'ch bod yn gwneud cynrychioliadau ysgrifenedig neu lafar i'ch awdurdod gan ddibynnu ar ollyngiad, rhaid i chi ddarparu manylion am y gollyngiad o fewn unrhyw gynrychioliad ysgrifenedig neu lafar o'r fath ac, yn yr achos olaf hwn, rhaid i chi ddarparu hysbysiad ysgrifenedig ar gyfer eich awdurdod o fewn 14 o ddiwrnodau ar ôl gwneud y cynrychioliad.

RHAN 4 COFRESTR BUDDIANNAU AELODAU

Cofrestru Buddiannau Personal

15.—(1) Yn ddarostyngedig i is-baragraff (4), rhaid i chi, o fewn 28 o ddiwrnodau ar ôl—

(a) i god ymddygiad eich awdurdod gael ei fabwysiadu neu i ddarpariaethau gorfodol y cod enghreifftiol hwn gael eu cymhwyso i'ch awdurdod; neu

(b) i chi gael eich ethol neu eich penodi i swydd (os digwydd hynny'n ddiweddarach),

gofrestru eich buddiannau personol, os ydynt yn dod o fewn categori a grybwyllir ym mharagraff 10(2)(a), yng nghofrestr eich awdurdod o fuddiannau'r aelodau drwy ddarparu hysbysiad ysgrifenedig ar gyfer swyddog monitro eich awdurdod.

(2) Yn ddarostyngedig i is-baragraff (4), rhaid i chi, o fewn 28 o ddiwrnodau ar ôl dod yn ymwybodol o unrhyw fuddiant personol newydd sy'n dod o fewn categori a grybwyllir ym mharagraff 10(2)(a), gofrestru'r buddiant personol newydd hwnnw yng nghofrestr eich awdurdod o fuddiannau'r aelodau drwy ddarparu hysbysiad ysgrifenedig ar gyfer swyddog monitro eich awdurdod.

(3) Yn ddarostyngedig i is-baragraff (4), rhaid i chi, o fewn 28 o ddiwrnodau ar ôl dod yn ymwybodol o unrhyw newid i fuddiant personol a gofrestrwyd sy'n dod o fewn categori a grybwyllir ym mharagraff 10(2)(a), gofrestru'r newid hwnnw yng nghofrestr eich awdurdod o fuddiannau'r aelodau drwy ddarparu hysbysiad ysgrifenedig ar gyfer swyddog monitro eich awdurdod, neu, yn achos cyngor cymuned, swyddog priodol eich awdurdod.

(4) Nid yw is-baragraffau (1), (2) a (3) yn gymwys i wybodaeth sensitif a benderfynir yn unol â pharagraff 16(1).

(5) Nid yw is-baragraffau (1) a (2) yn gymwys os ydych yn aelod o awdurdod perthnasol sy'n gyngor cymuned pan fyddwch yn gweithredu yn eich capasiti fel aelod o awdurdod o'r fath.

(6) Pan fyddwch yn datgelu buddiant personol yn unol â pharagraff 11 am y tro cyntaf, rhaid i chi gofrestru'r buddiant personol hwnnw yng nghofrestr eich awdurdod o fuddiannau'r aelodau drwy ddarparu hysbysiad ysgrifenedig ar gyfer swyddog monitro eich awdurdod, neu, yn achos cyngor cymuned, swyddog priodol eich awdurdod.

Gwybodaeth sensitif

16.—(1) Os byddwch yn ystyried bod yr wybodaeth sy'n ymwneud ag unrhyw un neu rai o'ch buddiannau personol yn wybodaeth sensitif, a bod swyddog monitro eich awdurdod yn cytuno, nid oes angen i chi gynnwys yr wybodaeth honno pan fyddwch yn cofrestru'r buddiant hwnnw, neu, yn ôl y digwydd, newid i'r buddiant o dan baragraff 15.

(2) Rhaid i chi, o fewn 28 o ddiwrnodau ar ôl i chi ddod yn ymwybodol o unrhyw newid yn eich amgylchiadau sy'n golygu nad yw gwybodaeth sydd wedi ei heithrio o dan is-baragraff (1) mwyach yn wybodaeth sensitif, hysbysu swyddog monitro eich awdurdod, neu mewn perthynas â chyngor cymuned, swyddog priodol eich awdurdod gan ofyn am i'r wybodaeth gael ei chynnwys yng nghofrestr buddiannau aelodau eich awdurdod.

(3) Yn y cod hwn, ystyr "gwybodaeth sensitif" ("*sensitive information*") yw gwybodaeth y mae ei rhoi ar gael i'w harchwilio gan y cyhoedd yn creu, neu'n debygol o greu, risg ddifrifol y gallech chi neu berson sy'n byw gyda chi fod yn destun trais neu fygythion.

Cofrestru Rhoddion a Lletygarwch

17. Rhaid i chi, o fewn 28 o ddiwrnodau ar ôl i chi gael unrhyw rodd, lletygarwch, buddiant materol neu fantais faterol, sy'n fwy na gwerth a bennir mewn penderfyniad gan eich awdurdod, ddarparu hysbysiad ysgrifenedig ar gyfer swyddog monitro eich awdurdod, neu mewn perthynas â chyngor cymuned, swyddog priodol eich awdurdod yn nodi bodolaeth a natur y rhodd honno, y lletygarwch hwnnw, y buddiant materol hwnnw neu'r fantais faterol honno.

Nodyn Briffio i Gynghorwyr Tref a Chymuned yn Ynys Môn

Caniatâd Arbennig

Mae hwn yn nodyn briffio i Gynghorwyr Tref a Chymuned ynglŷn â 'Chaniatâd Arbennig'. Os oes gan Gynghorwyr neu Glercod unrhyw gwestiynau, dylid cysylltu â'r Swyddog Monitro yng Nghyngor Sir Ynys Môn:

Lynn Ball – lbxcs@ynysmon.gov.uk

Yn unol â'u Cod Ymddygiad, ni chaniateir i unrhyw Gyngorydd gymryd rhan mewn mater os oes ganddo ef/hi ddiddordeb sy'n rhagfarnu* yn y mater hwnnw oni bai bod caniatâd arbennig wedi ei roi ymlaen llaw gan Bwyllgor Safonau Cyngor Sir Ynys Môn.

Y Rhesymau dros roi caniatâd arbennig

Mae'r rhesymau dros roi caniatâd arbennig yn statudol ac fe'u rhestrir isod:-

1. Ni fyddai o leiaf hanner y Cyngorwyr perthnasol (y Cyngor Cymuned / Pwyllgor o'r Cyngor Cymuned) yn gallu cymryd rhan yn y cyfarfod oherwydd diddordeb sy'n rhagfarnu;
2. Mae natur y diddordeb yn golygu na fyddai cyfranogiad yn cael effaith andwyol ar hyder y cyhoedd yn y penderfyniad;
3. Mae diddordeb y Cyngorydd sy'n Ymgeisio'n gyffredin i gyfran sylweddol o'r cyhoedd;
4. Byddai swyddogaeth neu arbenigedd y Cyngorydd sy'n Ymgeisio'n cyfiawnhau caniatáu iddo/iddi gymryd rhan;
5. Mae'r busnes yn ymwneud ag arian neu eiddo sefydliad gwirfoddol ac mae'r Cyngorydd sy'n Ymgeisio yn aelod o'i fwrdd neu bwyllgor yn ei rinwedd/rhinwedd ei hun, ac nid oes ganddo/ganddi unrhyw ddiddordeb arall [er yn yr achos hwn, ni fyddai unrhyw ganiatâd arbennig yn caniatáu i'r Cyngorydd sy'n Ymgeisio bleidleisio ar y mater];
6. Mae'r Pwyllgor Safonau o'r farn y byddai cyfranogiad y Cyngorydd sy'n Ymgeisio o fudd i drigolion ardal y Cyngor Cymuned a bod y Pwyllgor yn hysbysu Gweinidogion Llywodraeth Cymru o fewn 7 niwrnod i roi'r caniatâd arbennig; neu
7. Mae'r Pwyllgor Safonau o'r farn ei bod yn briodol rhoddi caniatâd arbennig, fel ateb ymarferol i anabledd (gwendid) y Cyngorydd Ymgeisio a fyddai'n golygu y byddai'n anodd iddynt adael yr ystafell/siambr pan drafodir mater y mae ganddynt ddiddordeb sy'n rhagfarnu ynddo.

Sut mae gwneud cais am ganiatâd arbennig?

Mae'n rhaid i'r Cyngorydd sy'n Ymgeisio wneud cais ysgrifenedig i Bwyllgor Safonau Cyngor Sir Ynys Môn ac yn arferol disgwylir iddo/iddi fod yn bresennol yng nghyfarfod Panel y Pwyllgor Safonau fydd yn gwneud y penderfyniad.

Gall Cynghorydd sy'n Ymgeisio wneud cais fel unigolyn, neu, mewn amgylchiadau cyffredin, gellir cyflwyno cais ar y cyd neu gais torfol ar gyfer mwy nag un Cynghorydd.

Bydd y Pwyllgor Safonau yn ystyried yr holl geisiadau ar sail y ffeithiau a gyflwynir ym mhob achos; gan gydbwyso'r budd i'r cyhoedd o atal y sawl sydd â diddordebau sy'n rhagfarnu* rhag cymryd rhan mewn penderfyniadau gyda'r angen i sicrhau cymaint o gyfranogiad ag sy'n bosibl yn y broses ddemocrataidd.

Mater i ddisgresiwn y Pwyllgor Safonau yw a ddylid rhoi caniatâd ai peidio. Bydd y Pwyllgor Safonau'n egluro ei resymau. Y Pwyllgor Safonau fydd yn penderfynu ar amodau a hyd unrhyw ganiatâd arbennig.

Os yw'r Pwyllgor Safonau yn cymeradwyo'r cais mae'n rhaid iddo roi'r caniatâd arbennig yn ysgrifenedig. Ni fydd modd i unrhyw Aelod ddibynnu ar ganiatâd arbennig hyd nes y bydd y penderfyniad ysgrifenedig wedi'i gylchredeg. Os oes angen, ac os yw'n bosib, fe wneir hyn yn ddiymdroi.

Gofynion ar Aelodau pan fyddant yn dibynnu ar ganiatâd arbennig

Unwaith fydd y Pwyllgor Safonau wedi cymeradwyo cais ac wedi rhoi caniatâd arbennig, a hynny'n ysgrifenedig, bydd gan y Cynghorydd hawl wedyn i gymryd rhan (yn amodol ar unrhyw gyfyngiadau a osodwyd) er bod ganddo/ganddi ddiddordeb sy'n rhagfarnu*.

(a) Mewn cyfarfodydd ffurfiol:

Os yw Cynghorydd wedi derbyn caniatâd arbennig a'i fod/bod yn dymuno cymryd rhan mewn cyfarfod i drafod y mater perthnasol hwnnw, mae'n rhaid i'r Cynghorydd:

- (i) ddatgan yn y cyfarfod, pan fydd yr eitem yn cael ei thrafod, ei fod o/hi yn dibynnu ar ganiatâd arbennig; a
- (ii) cyn, neu yn syth ar ôl i'r cyfarfod orffen, mae'n rhaid iddo ef/iddi hi roi hysbysiad ysgrifenedig** i'r Cyngor Cymuned.
Mae'n rhaid i'r hysbysiad gynnwys:
 - 1. manylion y diddordeb sy'n rhagfarnu* y derbyniwyd y caniatâd arbennig ar ei gyfer;
 - 2. manylion y busnes y mae'r diddordeb sy'n rhagfarnu* yn ymwneud ag ef;
 - 3. manylion y caniatâd arbennig, yn cynnwys y dyddiad y cafodd ei roi, a
 - 4. llofnod y Cynghorydd.

(b) Mewn cyfarfodydd anffurfiol:

Os yw Cynghorydd wedi derbyn caniatâd arbennig, ac mae'n gwneud sylwadau llafar mewn cyfarfodydd anffurfiol, rhaid i'r Cynghorydd hwnnw/honno:

- (i) gynnwys manylion y caniatâd arbennig mewn unrhyw sylwadau llafar, a
- (ii) rhoi hysbysiad ysgrifenedig** i'r Cyngor o fewn 14 diwrnod ar ôl gwneud y sylwadau llafar.

(c) Sylwadau Ysgrifenedig:

Os yw Cynghorydd wedi derbyn caniatâd arbennig, ac mae'n gwneud sylwadau ysgrifenedig i'w Gyngor Cymuned, mae'n rhaid i'r Cynghorydd gynnwys manylion am y caniatâd arbennig mewn unrhyw ohebiaeth ar y pwnc y mae'r caniatâd arbennig yn ymwneud ag ef.

Troednodyn/Diffiniadau

- * Diddordeb sy'n Rhagfarnu – Diddordebau personol yw'r rhain y byddai arsyllwr gwrthrychol yn ystyried eu bod mor sylweddol fel eu bod yn debygol o effeithio'n andwyol ar allu Cynghorydd i weithredu er budd y cyhoedd.
- ** hysbysiad ysgrifenedig - mewn cyfarfodydd ffurfiol, gall Cyngorwyr ddefnyddio'r ffurflen safonol ar gyfer gwneud datganiad. Mewn cyfarfodydd anffurfiol mae'n rhaid i Gynghorwyr ddarparu cadarnhad ysgrifenedig i'r swyddog arweiniol a gofyn i'r caniatâd arbennig gael ei gynnwys mewn unrhyw gofnod anffurfiol/nodyn ffeil ar gyfer y cyfarfod.

CYNGOR SIR YNYS MÔN

CAIS AM GANIATÂD ARBENNIG GAN Y PWYLLGOR SAFONAU GAN GYNGHORYDD
TREF NEU CYMUNED

Enw'r Ymgeisydd	
Manylion Cyswllt:	
Enw'r Cyngor Tref / Cymuned:	
Manylion y diddordeb sy'n rhagfarnu* y gofynnir am Ganiatâd Arbennig yn ei gylch:	
Y busnes mae'r Ymgeisydd yn dymuno cymryd rhan ynddo:	
Y math o Ganiatâd Arbennig y gofynnir amdano (rhowch ✓ fel sy'n briodol a chynhwyswch unrhyw wybodaeth sydd ei hangen)	○ ysgrifennu at swyddogion [a/neu'r Pwyllgor /Cyngor Cymuned] ynglŷn â'r mater; ○ siarad gyda swyddogion y Cyngor Cymuned ynglŷn â'r mater [hefo/heb amodau]; ○ siarad mewn cyfarfodydd Pwyllgor /cyfarfodydd y Cyngor Cymuned ac ateb unrhyw gwestiynau ynglŷn â'r mater; ○ aros yn yr ystafell yn ystod unrhyw drafodaeth/bleidlais ynglŷn â'r mater; ○ pleidleisio; ○ arall
Sail statudol ar gyfer gofyn am Ganiatâd Arbennig:	
Dyddiad erbyn pryd y bydd angen y penderfyniad:	
Llofnod:	Dyddiad:

* Diddordeb sy'n Rhagfarnu – Diddordebau personol yw'r rhain y byddai arsyllwr gwrthrychol yn ystyried eu bod mor sylweddol fel eu bod yn debygol o effeithio'n andwyol ar allu Cynghorydd i weithredu er budd y cyhoedd.

Amgylchiadau lle gall y Pwyllgor Safonau Roddi Caniatâd Arbennig i Gyngorydd Cymuned

Mae Rheoliadau Pwyllgor Safonau (Caniatáu Gollyngiadau) (Cymru) 2001 fel y'i diwygiwyd gan Reoliadau Llywodraeth Leol (Pwyllgorau Safonau, Ymchwiliadau, Gollyngiadau ac Atgyfeirio) (Cymru) (Diwygio) 2016 yn nodi y caniateir i Bwyllgor Safonau'r Cyngor roi caniatâd arbennig o dan Adran 81(4) Deddf Llywodraeth Leol 2000 o dan yr amgylchiadau canlynol:

- (a) Mae gan o leiaf hanner Cyngorwyr y Cyngor Cymuned neu Bwyllgor y Cyngor Cymuned (fel sy'n briodol) fydd yn ystyried y busnes ddiddordeb sy'n gysylltiedig â'r busnes hwnnw;
- (b) DIM YN BERTHNASOL I GYNGHORAU CYMUNED;
- (c) Byddai anallu i gymryd rhan yn effeithio ar y cydbwysedd gwleidyddol, i'r fath raddau y byddai'n debygol o effeithio ar y penderfyniad;
- (d) Mae natur y diddordeb yn golygu na fyddai cyfranogiad i'r busnes y mae'r diddordeb yn ymwneud ag ef yn andwyol i hyder y cyhoedd;
- (e) Mae'r diddordeb yn gyffredin i'r Cyngorydd a chyfran sylweddol o'r cyhoedd;
- (f) Mae cyfranogiad yn cael ei gyfiawnhau yn rhinwedd swyddogaeth neu arbenigedd penodol y Cyngorydd;
- (g) DIM YN BERTHNASOL I GYNGHORAU CYMUNED;
- (h) Mae'r busnes yn ymwneud ag arian neu eiddo sefydliad gwirfoddol y mae'r Cyngorydd yn aelod o'i bwyllgor neu ei fwrdd rheoli, ond nid fel cynrychiolydd o'r Cyngor Cymuned, ac nid oes gan y Cyngorydd unrhyw ddiddordeb arall yn y busnes hwnnw, ar yr amod nad yw'r caniatâd arbennig yn cynnwys cymryd rhan mewn unrhyw bleidlais mewn perthynas â'r busnes hwnnw;
- (i) Ymddengys i'r Pwyllgor Safonau fod y diddordeb yn ddiddordeb i drigolion ardal y Cyngor Cymuned ac y dylid dileu'r anallu, cyhyd â bod hysbysiad ysgrifenedig o rod-di caniatâd arbennig yn cael ei roi i Weinidogion Cymru o fewn 7 niwrnod. Dylai hysbysiad o'r fath roi manylion am y Cyngorydd sydd wedi derbyn y caniatâd arbennig a rhesymau'r Pwyllgor Safonau dros ddileu'r anabledd;
- (j) Ymddengys i'r Pwyllgor Safonau ei bod yn briodol rhoi caniatâd arbennig, fel ateb ymarferol i anabledd (gwendid) y Cyngorydd a fyddai'n golygu y byddai'n anodd iddynt adael yr ystafell/siambr pan drafodir mater y mae ganddynt ddiddordeb sy'n rhagfarnu ynddo.

CYNGOR SIR YNYS MÔN

PENDERFYNIAD Y PWYLLGOR SAFONAU MEWN PERTHYNAS Â CHAIS AM GANIATÂD ARBENNIG GAN GYNGHORYDD TREF NEU GYMUNED

Penderfyniad y Pwyllgor Safonau:	
Dyddiad y gwnaethpwyd y penderfyniad gan y Pwyllgor Safonau:	
Enw'r person y dylid ei hysbysu am benderfyniad y Pwyllgor Safonau	○ Clerc y Cyngor Tref/Cymuned ○ Yr Ymgeisydd ○ Eraill: _____
Dyddiad y daw'r caniatâd arbennig i ben:	

Yn unol â pharagraff [] Rheoliadau Pwyllgor Safonau (Caniatáu Gollyngiadau) (Cymru) 2001 fel y'i diwygiwyd gan Reoliadau Llywodraeth Leol (Pwyllgorau Safonau, Ymchwiliadau, Gollyngiadau ac Atgyfeirio) (Cymru) (Diwygio) 2016 mae'r Pwyllgor Safonau wedi penderfynu **rhoi caniatâd arbennig** i'r Cyngorydd [] mewn perthynas â'r diddordeb hwnnw y cyfeirir ato / y diddordebau hynny y cyfeirir atynt yn nhudalen 1 y Cais, sy'n caniatáu i'r Cyngorydd:

- ysgrifennu at swyddogion [a/neu'r Pwyllgor/Cyngor Cymuned] ynglŷn â'r mater;
- siarad â swyddogion y Cyngor Cymuned ynglŷn â'r mater [hefo/heb amodau];
- siarad yng nghyfarfodydd Pwyllgorau/cyfarfodydd y Cyngor Cymuned ac ateb unrhyw gwestiynau ynglŷn â'r mater;
- aros yn yr ystafell yn ystod unrhyw drafodaeth/bleidlais ynglŷn â'r mater;
- pleidleisio;
- arall

Mae gan y Cyngorydd felly hawl i siarad [a phleidleisio] yng nghyfarfodydd Pwyllgorau/cyfarfodydd y Cyngor Cymuned ynghylch y mater ac ateb unrhyw gwestiynau gan aelodau o'r Pwyllgor/Cyngor Cymuned [ond mae'n rhaid iddo/iddi adael y cyfarfod cyn y drafodaeth a'r bleidlais ar y materion hynny y mae'r Cyngorydd yn siarad yn eu cylch] NEU [a chaniateir iddynt aros yn yr ystafell yn ystod y drafodaeth a'r bleidlais ond ni chaniateir iddynt bleidleisio ar y mater].

Cyn i'r Cyngorydd siarad â, neu ysgrifennu at, swyddogion y Cyngor Cymuned, neu siarad yng nghyfarfod y Pwyllgor/cyfarfodydd y Cyngor Cymuned ar y mater, mae'n rhaid i'r Cyngorydd :-

- ddatgan diddordeb yn y mater; a
- cadarnhau bod caniatâd arbennig wedi ei roi er mwyn caniatáu i'r Cyngorydd siarad [a phleidleisio] ar y mater; a
- cwblhau hysbysiad ysgrifenedig i'r Clerc yn manylu ar y diddordeb a'r caniatâd arbennig.

Drwy awdurdod Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Ynys Môn

Dyddiedig: _____

CYNGOR TREF **BEAUMARIS** TOWN COUNCIL

TOWN HALL/NEUADD Y DREF, CASTLE STREET/STRYD Y CASTELL, BEAUMARIS, ANGLESEY/YNYS MON LL58 8AP
 TEL/FFON : 01248 810317 e-mail/e-bost: beaumaristowncouncil@tiscali.co.uk
 TOWN CLERK/CLERC Y DREF: PROFESSOR T W ASHENDEN JP, BSc(Hons), PhD

Our Ref: TWA/JAW/8196

27 June 2018

The Chairman of the Standards Committee
 Anglesey County Council
 County Offices
 Llangefni
 Anglesey
 LL77 7TW

Dear Sir

Application to Standards Committee for Dispensation

Beaumaris Town Council wishes to apply to the Standards Committee for several members who wish to have dispensations to participate in Council business in relation to the renewal of the Menai Strait East Fishery Order.

The Menai Strait Fishery Order Management Association are applying for renewal of the Fisheries Order. They have given assurance that it will not impact upon sailing, walking on the foreshore and angling in the area. However, there has been local concern over a period of years that the inclusion of Beaumaris Bay in the Fisheries Order threatens the continued existence of the deep moorings that are vital to many activities. Loss of, or a reduction in the area of deep water moorings would impact upon activities in the bay, not only by local users but also visitors, and thereby affect the local economy.

Four Councillors have a declarable interest in relation to the renewal of the Fishery Order:

Councillor D W Gallichan	Application not being submitted because he cannot attend the panel meeting
Councillor H Mattocks	Owner of deep water moorings
Councillor J P Zalot	Owner of deep water moorings
Councillor S Zalot	Owner of deep water moorings

Under the provisions of the Standards Committee (Grant of Dispensation)(Wales) Regulations 2001, we wish to apply on the following grounds:

- 1 Granting dispensation would not damage public confidence (2d) because the residents of the town would expect all Councillors to participate in discussing about the moorings in Beaumaris Bay that could potentially have a large impact on the town

.....continued

continued.....

- 2 The interest declared (ownership of moorings) is common to many people in the town (2e)
- 3 The participation of the members in the business to which the interest relates is justified by their specialised knowledge and expertise (2f). This will be invaluable in discussing and drafting Council's response to the Consultation.

Yours sincerely

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'T Ashenden', with a long horizontal flourish extending to the right.

Professor T W Ashenden
Town Clerk

THE ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCILAPPLICATION FOR DISPENSATION TO THE STANDARDS COMMITTEE
BY A TOWN OR COMMUNITY COUNCILLOR

Name of Applicant:	JASON ZALOT	
Contact details:	0773 420 5592	
Name of Town / Community Council:	BEAUMARIS	
Details of the prejudicial interest* in respect of which the Dispensation is sought:	I own a mooring by BEAUMARIS PIER. IT IS NOT A DEEP WATER mooring.	
Business in which the applicant wishes to participate:	DISCUSSIONS REGARDING THE RENEWAL OF THE PENAI STRAIT FISHERY ORDER	
Type of Dispensation sought (tick as necessary and insert any required information):	☐ write to officers [and/or the Committee/Community Council] about the matter; ☐ speak to officers of the Community Council about the matter [with/without conditions [INSERT]] ☒ speak at Committee meetings/Community Council meetings and answer any questions about the issue; ☒ remain in the room during any debate/vote on the issue; ☒ vote; ☐ other	
Statutory Ground/s under which Dispensation is requested (See overleaf for possible grounds available):	MARINE EXPERTISE ITEMS D, E, F AS DEFINED OVERLEAF	
Date by which a decision is required:	2 JULY 2018	
Signed:		Date: 26/6/18

* Prejudicial Interests – These are personal interests which an objective observer would consider so significant that they are likely to compromise a Councillor's ability to act in the public interest

Circumstances in which the Standards Committee may grant a dispensation to a Community Councillor

The Standards Committee (Grant of Dispensations) (Wales) Regulations 2001 as amended by The Local Government (Standards Committees, Investigations, Dispensations and Referral) (Wales) (Amendment) Regulations 2016 specifies that the Council's Standards Committee may grant dispensations under Section 81(4) of the Local Government Act 2000 where:

- (a) no fewer than half of the Councillors (Community Council/Committee) by which the business is to be considered has an interest which relates to that business;
- (b) NOT RELEVANT TO COMMUNITY COUNCILS
- (c) an inability to participate would upset political balance to such an extent that the outcome would likely be affected;
- (d) the nature of the interest is such that participation in the business to which the interest relates would not damage public confidence;
- (e) the interest is common to the Councillor and a significant proportion of the general public;
- (f) participation is justified by the Councillor's particular role or expertise;
- (g) NOT RELEVANT TO COMMUNITY COUNCILS
- (h) the business relates to the finances or property of a voluntary organisation of whose management committee or board the Councillor is a member otherwise than as a representative of the Community Council and the Councillor has no other interest in that business, provided that any dispensation shall not extend to participation in any vote with respect to that business;
- (i) it appears to the Standards Committee to be in the interests of the inhabitants of the area of the Community Council that the disability should be removed, provided that written notification of the grant of the dispensation is given to the Welsh Ministers within 7 days. Such a notification should specify the Councillor to whom the dispensation would apply and the Standards Committee's reasons why the disability should be removed;
- (j) it appears to the Standards Committee to be otherwise appropriate to grant the dispensation, as a practical solution to the disability (infirmity) of the Councillor which otherwise would make it difficult for them to leave a room/chamber when a matter in which they have a prejudicial interest is being discussed.

THE ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCILAPPLICATION FOR DISPENSATION TO THE STANDARDS COMMITTEE
BY A TOWN OR COMMUNITY COUNCILLOR

Name of Applicant:	GIAN ZALOT	
Contact details:	01248 810251	
Name of Town / Community Council:	BEAUMARIS.	
Details of the prejudicial interest* in respect of which the Dispensation is sought:	MOORING HOLDER WITHIN THE MUSSEL FISHERY	
Business in which the applicant wishes to participate:	DISCUSSIONS REGARDING THE NEW FISHERY ORDER	
Type of Dispensation sought (tick as necessary and insert any required information):	☐ write to officers [and/or the Committee/Community Council] about the matter; ☒ speak to officers of the Community Council about the matter [with/without conditions [INSERT]] ☒ speak at Committee meetings/Community Council meetings and answer any questions about the issue; ☒ remain in the room during any debate/vote on the issue; ☐ vote; ☐ other	
Statutory Ground/s under which Dispensation is requested (See overleaf for possible grounds available):	MARINE EXPERTISE 2B D NOT DAMAGE PUBLIC E F as per Definitions	
Date by which a decision is required:	2nd July.	
Signed: 	Date: 26 th JUNE 018	

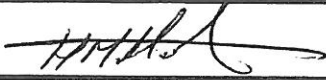
* Prejudicial Interests – These are personal interests which an objective observer would consider so significant that they are likely to compromise a Councillor's ability to act in the public interest

Circumstances in which the Standards Committee may grant a dispensation to a Community Councillor

The Standards Committee (Grant of Dispensations) (Wales) Regulations 2001 as amended by The Local Government (Standards Committees, Investigations, Dispensations and Referral) (Wales) (Amendment) Regulations 2016 specifies that the Council's Standards Committee may grant dispensations under Section 81(4) of the Local Government Act 2000 where:

- (a) no fewer than half of the Councillors (Community Council/Committee) by which the business is to be considered has an interest which relates to that business;
- (b) NOT RELEVANT TO COMMUNITY COUNCILS
- (c) an inability to participate would upset political balance to such an extent that the outcome would likely be affected;
- (d) the nature of the interest is such that participation in the business to which the interest relates would not damage public confidence;
- (e) the interest is common to the Councillor and a significant proportion of the general public;
- (f) participation is justified by the Councillor's particular role or expertise;
- (g) NOT RELEVANT TO COMMUNITY COUNCILS
- (h) the business relates to the finances or property of a voluntary organisation of whose management committee or board the Councillor is a member otherwise than as a representative of the Community Council and the Councillor has no other interest in that business, provided that any dispensation shall not extend to participation in any vote with respect to that business;
- (i) it appears to the Standards Committee to be in the interests of the inhabitants of the area of the Community Council that the disability should be removed, provided that written notification of the grant of the dispensation is given to the Welsh Ministers within 7 days. Such a notification should specify the Councillor to whom the dispensation would apply and the Standards Committee's reasons why the disability should be removed;
- (j) it appears to the Standards Committee to be otherwise appropriate to grant the dispensation, as a practical solution to the disability (infirmity) of the Councillor which otherwise would make it difficult for them to leave a room/chamber when a matter in which they have a prejudicial interest is being discussed.

THE ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCILAPPLICATION FOR DISPENSATION TO THE STANDARDS COMMITTEE
BY A TOWN OR COMMUNITY COUNCILLOR

Name of Applicant:	HOWARD MATTOCKS
Contact details:	07971 131088
Name of Town / Community Council:	BRAUMARIS TOWN COUNCIL
Details of the prejudicial interest* in respect of which the Dispensation is sought:	MOORING HOLDINGS WITHIN FISHERY AREA
Business in which the applicant wishes to participate:	DISCUSSIONS REGARDING RENEWAL OF PRESTRAIT FISHERY ORDER.
Type of Dispensation sought (tick as necessary and insert any required information):	☐ write to officers [and/or the Committee/Community Council] about the matter; ☐ speak to officers of the Community Council about the matter [with/without conditions [INSERT]] ☒ speak at Committee meetings/Community Council meetings and answer any questions about the issue; ☒ remain in the room during any debate/vote on the issue; ☒ vote; ☐ other
Statutory Ground/s under which Dispensation is requested (See overleaf for possible grounds available):	MAJOR EXPERTISE ITEM (D) (E) (F) AS PER DEFINED OVERLEAF
Date by which a decision is required:	2/07/2018.
Signed: 	Date: 26/06/18

* Prejudicial Interests – These are personal interests which an objective observer would consider so significant that they are likely to compromise a Councillor's ability to act in the public interest

Circumstances in which the Standards Committee may grant a dispensation to a Community Councillor

The Standards Committee (Grant of Dispensations) (Wales) Regulations 2001 as amended by The Local Government (Standards Committees, Investigations, Dispensations and Referral) (Wales) (Amendment) Regulations 2016 specifies that the Council's Standards Committee may grant dispensations under Section 81(4) of the Local Government Act 2000 where:

- (a) no fewer than half of the Councillors (Community Council/Committee) by which the business is to be considered has an interest which relates to that business;
- (b) NOT RELEVANT TO COMMUNITY COUNCILS
- (c) an inability to participate would upset political balance to such an extent that the outcome would likely be affected;
- (d) the nature of the interest is such that participation in the business to which the interest relates would not damage public confidence;
- (e) the interest is common to the Councillor and a significant proportion of the general public;
- (f) participation is justified by the Councillor's particular role or expertise;
- (g) NOT RELEVANT TO COMMUNITY COUNCILS
- (h) the business relates to the finances or property of a voluntary organisation of whose management committee or board the Councillor is a member otherwise than as a representative of the Community Council and the Councillor has no other interest in that business, provided that any dispensation shall not extend to participation in any vote with respect to that business;
- (i) it appears to the Standards Committee to be in the interests of the inhabitants of the area of the Community Council that the disability should be removed, provided that written notification of the grant of the dispensation is given to the Welsh Ministers within 7 days. Such a notification should specify the Councillor to whom the dispensation would apply and the Standards Committee's reasons why the disability should be removed;
- (j) it appears to the Standards Committee to be otherwise appropriate to grant the dispensation, as a practical solution to the disability (infirmity) of the Councillor which otherwise would make it difficult for them to leave a room/chamber when a matter in which they have a prejudicial interest is being discussed.

This page is intentionally left blank

PANEL CANIATÂD ARBENNIG Y PWYLLGOR SAFONAU**Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 29 Mehefin, 2018****YN BRESENNOL:** Aelodau Annibynnol

Mr Michael Wilson (Cadeirydd)
Mr Islwyn Jones (Is-gadeirydd)

Yn cynrychioli Cyngorau Tref / Cymuned

Mr Keith Roberts

WRTH LAW: Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro
Cyfreithiwr (Llywodraethiant Corfforaethol) (MY)
Swyddog Pwyllgor (SC)

**HEFYD YN
BRESENNOL:** Yr Athro Trevor Ashenden (Clerc Cyngor Tref Biwmares, ac
hefyd yn cynrychioli'r Cynghorydd Stan Zalot (Cyngor Tref
Biwmares)
Cynghorydd Howard Mattocks (Cyngor Tref Biwmares)
Cynghorydd Jason Zalot (Cyngor Tref Biwmares, Maer
Biwmares)

YMDDIHEURIADAU: Dim

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Dim.

2 CAIS AM GANIATAD ARBENNIG

Cyflwynwyd ceisiadau am ganiatâd arbennig i gael cymryd rhan ym musnes y Cyngor gan y Cynghorwyr Jason Zalot, Stan Zalot a Howard Mattocks, aelodau o Gyngor Tref Biwmares, ar faterion yn ymwneud ag adnewyddu Gorchymyn Pysgodfa Dwyrain Y Fenai. Mae'r ymgeiswyr wedi gofyn i'r Pwyllgor Safonau ystyried rhoi caniatâd arbennig mewn perthynas â diddordebau sy'n rhagfarnu, fel yr amlinellir ym mhob cais.

Croesawodd y Cadeirydd yr Athro Ashenden, Clerc Cyngor Tref Biwmares a'r Cynghorwyr Zalot a Mattocks i'r cyfarfod. Adroddodd y byddai pob cais am ganiatâd arbennig yn cael ei ystyried ar wahân ac ar ei rinweddau ei hun o ganlyniad i fân wahanïaethau ym mhob achos.

Rhoddodd yr Athro Ashenden grynodedb o gefndir y ceisiadau. Adroddodd fod Cymdeithas Rheoli Gorchmynion Pysgodfeydd Dwyrain Y Fenai yn ymgeisio am adnewyddu'r Gorchymyn Pysgodfa, sy'n caniatáu ffermio cregyn gleision a charthu

gwaelod y môr (*dredging*) ar hyd Y Fenai mewn ardal sy'n cynnwys Bae Biwmares ac sy'n agos i'r dref.

Adroddodd yr Athro Ashenden fod y Gymdeithas Reoli wedi rhoi sicrwydd na fydd adnewyddu'r Gorchymyn Pysgodfa yn effeithio ar hwylio, cerdded ar y blaendraeth na physgota â gwialen yn yr ardal. Fodd bynnag, mynegwyd pryder yn lleol dros nifer o flynyddoedd y byddai cynnwys Bae Biwmares yn y Gorchymyn yn bygwth presenoldeb parhaus yr angorfeydd dŵr dwfn sy'n hanfodol ar gyfer cynifer o weithgareddau. Byddai colli'r ardal dŵr dwfn neu leihad ym maint yr ardal yn cael effaith negyddol ar economi'r dref a'i thrigolion, ynghyd â gweithgareddau yn y bae.

Nodwyd bod y Gymdeithas Reoli wedi cadarnhau nad yw'n bwriadu carthu ardal yr angorfeydd na defnyddio ardal y bae. Fodd bynnag, nid yw'r Gorchymyn Pysgodfa, sydd yn y cyfnod ymgynghori ar hyn o bryd ac y bydd yn cael ei adnewyddu yn 2022, yn rhoi rheolaeth o'r ardal i'r Gymdeithas. Yn y gorffennol, cyflwynwyd cais i Weinidog Llywodraeth Cymru er mwyn eithrio'r rhan hon o'r bae a'r ardal sy'n agos i'r dref yn y Gorchymyn, gan fod angorfeydd wedi eu lleoli oddi ar ben y pier. O ganlyniad, gwrthodwyd y cais hwn.

Mae gan nifer o aelodau Cyngor Tref Biwmares ddiddordeb arbenigol yn y defnydd o'r bae o ran angorfeydd, pysgota, teithiau cwch pleser a mwynhad o'r ardal leol.

Nododd y Panel mai dim ond y Cynghorydd Stan Zalot sydd wedi gwneud cais i siarad â swyddogion y Cyngor Cymuned ac nad oes unrhyw Gynghorwyr wedi gofyn am ganiatâd arbennig i gael ysgrifennu at Swyddogion. Gan y bydd y cyfnod ymgynghori ar gyfer y Gorchymyn Pysgodfa yn parhau tan 2022, rhoddodd y panel cyfle i'r Cynghorwyr Jason Zalot a Howard Mattocks gynnwys "i ysgrifennu at a siarad â swyddogion y Cyngor Cymuned" yn eu ceisiadau am ganiatâd arbennig ac fe wnaethant gyfuno i hynny. Cafodd cais y Cynghorydd Stan Zalot ei ddiwygio i gynnwys "i ysgrifennu at swyddogion".

Gofynnodd y Cadeirydd i Jason Zalot gyflwyno ei gais am ganiatâd arbennig.

Adroddodd y Cynghorydd Zalot ei fod wedi gweithio ar y cychod ym Miwmares yn cynnal teithiau pleser a physgota oddi ar y pier ers nifer o flynyddoedd a bod ganddo fusnes angori cyn hynny. Nododd ei fod bellach yn rhedeg busnes rib oddi ar y pier, yn cludo ymwelwyr ar hyd Y Fenai i Ynys Seiriol. Nodwyd y gallai cynnwys ardal y Bae yn y Gorchymyn Pysgodfa gael effaith ar fusnes rib y Cynghorydd Zalot, gan fod un o'i gychod yn rhedeg o'r pier yn yr haf.

Nododd y Cynghorydd Zalot ei fod yn berchen ar gwch hwylio sydd wedi'i angori uwchben y marc dŵr isel ym Mae Biwmares, nad yw'n cael ei effeithio gan y Gorchymyn Pysgodfa. Mae'r Cynghorydd Zalot hefyd yn aelod o Glwb Hwyllo Brenhinol Ynys Môn ym Miwmares.

Adroddodd y Cynghorydd Zalot fod ganddo gyfoeth o brofiad o weithio ag angorfeydd ym Mae Biwmares ac ar Y Fenai. Cyfeiriodd at y diwydiant cregyn gleision a'r ffordd y mae wedi gweld y diwydiant yn tyfu, ynghyd â'r manteision a ddaeth i'r ardal a'r amgylchedd yn ei sgîl. Nododd fod ganddo wybodaeth arbenigol er mwyn gallu trafod materion ag arbenigwyr yn y byd pysgota a'i fod yn gwybod

sut mae'r Gymdeithas Reoli yn gweithredu, a fydd yn profi'n hanfodol wrth ddrafftio ymateb y Cyngor i'r Ymgynghoriad.

Holodd y Panel y Cynghorydd Zalot sut y byddai newidiadau i'r Gorchymyn Pysgodfa yn effeithio ar ei fusnes a'r gymuned ym Miwmares?

Ymatebodd y Cynghorydd Zalot gan ddweud, na fyddai tynnu'r angorfeydd o Fiwmares yn effeithio'n sylweddol ar ei fusnes ef ond y byddai'n anghyfleus iddo gan y byddai'n rhaid iddo ddefnyddio angorfeydd sydd ganddo mewn lleoliadau eraill. O ran y gymuned leol, mynegodd y byddai hyn yn cael effaith sylweddol ar y dref gan fod Clwb Hwyllo Brenhinol Ynys Môn yn ddibynnol ar angorfeydd dŵr dwfn.

Holodd y Panel a fyddai busnesau yn nhref Biwmares a allai fod yn dibynnu ar y diwydiant pysgota yn dioddef petai amodau'r Gorchymyn yn newid. Nodwyd, gan fod Biwmares yn canolbwyntio ar dwristiaeth, y byddai'n cael effaith ddifrifol ar fusnesau lleol.

Adroddodd y Cynghorydd Zalot y byddai colli'r teithiau pleser a'r teithiau cwch yn cael effaith sylweddol ar y dref gan fod 60,000-70,000 o ymwelwyr yn cael eu cludo ar gychod o'r pier bob blwyddyn, sy'n cyflogi 20-25 o bobl. Dywedodd y Cynghorydd Zalot fod y busnes y mae o'n un o'r rhanddeiliaid ynddo yn cyflogi 9-10 o bobl.

Nodwyd y câi effaith andwyol hefyd ar y ffordd y mae'r dref yn edrych pe na byddai cychod yn y bae a phetai'r banciau tywod yn cael eu clirio.

Cyfeiriwyd at amodau'r drwydded, sydd ar hyn o bryd yn rhoi hawliau pysgodfa helaeth. Adroddodd yr Athro Ashenden fod y Gorchymyn Pysgodfa Gwreiddiol yn nodi fod yr ardal yn cynnwys 1,928 erw i'r dwyrain o'r grŵn ym Miwmares a'r Fenai. Nodwyd y cafodd y Gorchymyn ei ddiwygio ym 1962 ac y cafodd yr ardal ar gyfer y bysgodfa cregyn gleision a wystrys ei lleihau. Adroddodd Yr Athro Ashenden fod y Cyngor Tref bellach am i ewyllys da y Gymdeithas Reoli gael ei ffurfioli ac y bydd y Cyngor Tref yn chwilio am ddatrysiad fel bod y Gorchymyn Pysgodfa yn cael ei gyfyngu i eithrio'r ardal lle mae'r angorfeydd wedi eu lleoli yn ardal y bae.

Gadawodd Aelodau'r Cyngor Tref yr ystafell tra cynhaliodd Aelodau'r Panel drafodaeth mewn sesiwn breifat.

Yn dilyn y sesiwn breifat, hysbysodd y Cadeirydd y Cynghorwyr Tref y byddai'r Panel yn cyhoeddi ei benderfyniad mewn perthynas â phob cais ar ddiwedd y cyfarfod.

Aeth y Pwyllgor yn ei flaen i ystyried cais y Cynghorydd Stan Zalot, nad oedd yn bresennol yn y cyfarfod ond a gynrychiolwyd gan yr Athro Ashenden. Adroddodd yr Athro Ashenden fod gan y Cynghorydd Zalot brofiad helaeth o weithio ar Y Fenai, yn cynnal teithiau pleser a theithiau pysgota o'r pier ym Miwmares. Nodwyd fod y Cynghorydd Zalot yn gwbl ymwybodol o'r farn leol a'i fod yn ymwneud â materion lleol ac yn cadw cysylltiad â thrigolion y dref.

Adroddodd yr Athro Ashenden fod y Gorchymyn Pysgodfa yn cynnwys ardal rhwng Blundell Sands a Flagstaff. Nododd, er nad yw'r Gymdeithas Reoli yn defnyddio'r ardal ar hyn o bryd, bod posibilrwydd i'r Gorchymyn Pysgodfa ymestyn i'r bae. Mae pobl leol wedi mynegi pryder mewn perthynas â'r effaith bosibl ar dwristiaeth, yr economi leol, yr effaith ar gartrefi gwyliau a Clwb Hwyllo Brenhinol Ynys Môn, petai ewyllys da y Gymdeithas yn hyn o beth yn cael ei dynnu'n ôl.

Gadawodd Aelodau'r Cyngor Tref yr ystafell tra bu Aelodau'r Panel yn trafod mewn sesiwn breifat.

Yn dilyn y sesiwn breifat, aeth y Pwyllgor rhagddo i ystyried cais y Cynghorydd Howard Mattocks, a gafodd y cyfle i annerch y panel a rhoi ei resymau am ganiatâd arbennig.

Adroddodd y Cynghorydd Mattocks ei fod wedi bod yn hwyllo ar Y Fenai ers chwe deg o flynyddoedd a bod ganddo brofiad helaeth o'r ardal. Nododd mai'r rheswm y mae'n gwneud cais am ganiatâd arbennig yw bod ganddo ddau angorfa dŵr dwfn, y mae'n datgan diddordeb ynddynt. Nododd ymhellach fod ganddo gyfoeth o brofiad i'w gynnig i'r Cyngor Tref ond ei fod hefyd yn poeni am yr effaith y gallai'r Gorchymyn ei gael ar yr holl Dref. Nodwyd, petai'r Gymdeithas Bysgodfeydd yn cymryd yr ardal, y byddai'n cael effaith hynod ddinistriol ar Glwb Hwyllo Brenhinol Ynys Môn. Mae'r Cynghorydd Mattocks yn gyn lywydd y Clwb Hwyllo.

Nododd y Panel nad oes unrhyw ddiddordeb masnachol i gais y Cynghorydd Mattocks, diddordeb llesiant yn unig ydyw.

Holodd y Panel a oedd gan y Cynghorydd Mattocks gynllun amgen petai'r Gorchymyn Pysgodfa yn cynnwys angorfeydd. Ymatebodd y Cynghorydd Mattocks nad oedd ganddo unrhyw gynlluniau i symud ei gwch hwyllo i leoliad gwahanol ond mynegodd y byddai'n cael effaith ddinistriol yn lleol ar yr ardal lle mae Clwb Hwyllo Brenhinol Ynys Môn wedi'i lleoli.

Nododd y Panel fod diddordeb y Cynghorydd Mattocks yn berthnasol i'r Clwb Hwyllo yn ogystal â'r Cyngor Tref. Adroddodd y Cynghorydd Mattocks fod y rhan fwyaf o'r angorfeydd dŵr dwfn yn y bae yn rhai y mae aelodau'r Clwb hwyllo yn berchen arnynt a bod gan y clwb 400 o Aelodau.

Mae tua 200 o angorfeydd dŵr dwfn wedi eu lleoli yn yr ardal ac mae 90% o'r rhain yn cael eu defnyddio'n lleol yn y gymuned. Nid yw traean o Aelodau'r Clwb Hwyllo yn lleol i Biwmares ond mae cysylltiad rhyngddynt â'r effaith y gallai'r Gorchymyn Pysgodfa ei gael ar y gymuned leol.

Cafwyd trafodaeth ymysg Aelodau'r Panel mewn sesiwn breifat. Yn dilyn y drafodaeth, cyhoeddodd y Cadeirydd fod y Pwyllgor Safonau wedi **PENDERFYNU rhoi caniatâd arbennig i'r Cyngorwyr mewn perthynas â'r diddordebau hynny y cyfeiriwyd atynt yn eu ceisiadau, fel a ganlyn:-**

Bod y caniatâd arbennig a roddir i'r Cynghorydd Jason Zalot a'r Cynghorydd Stan Zalot yn caniatáu i'r Cyngorwyr:-

- ysgrifennu at swyddogion [a/neu'r Cyngor Tref/Cymuned] mewn perthynas â'r mater;
- siarad â swyddogion y Cyngor Tref am y mater;
- siarad mewn cyfarfodydd pwyllgor/cyfarfodydd Cyngor Tref ac ateb unrhyw gwestiynau am y mater;
- aros yn yr ystafell yn ystod unrhyw drafodaeth
- ni chawsant ganiatâd arbennig i gael pleidleisio.

Mae'r Caniatâd Arbennig a roddwyd i'r Cynghorydd Howard Mattock yn caniatáu i'r Cynghorydd:-

- ysgrifennu at swyddogion [a/neu'r Cyngor Tref/Cymuned] mewn perthynas â'r mater;
- siarad â swyddogion y Cyngor Tref am y mater;
- siarad mewn cyfarfodydd pwyllgor/cyfarfodydd Cyngor Tref ac ateb unrhyw gwestiynau am y mater;
- aros yn yr ystafell yn ystod unrhyw drafodaeth
- pleidleisio.

Bydd y caniatâd arbennig yn berthnasol ar gyfer tymor y Cyngor Tref neu tan y bydd y Gorchymyn Pysgodfa wedi'i adnewyddu yn 2022.

Gofynnodd y Cadeirydd bod y tri Cynghorydd, pob un ohonynt sydd â diddordeb sy'n rhagfarnu, yn nodi'n glir eu bod wedi cael caniatâd arbennig i siarad mewn cyfarfodydd Cyngor Tref ar y pwnc hwn rhwng rŵan a 2022.

Mae'r Pwyllgor yn dymuno nodi y cafodd yr hawl i bleidleisio ei wrthod i'r Cynghorwyr Jason Zalot a Stan Zalot oherwydd natur ariannol eu diddordeb.

Gweithred:

Y Swyddog Monitro i ysgrifennu at y Cynghorwyr Jason Zalot, Stan Zalot a Howard Mattocks yn cadarnhau fod y Panel wedi rhoi caniatâd arbennig iddynt mewn perthynas â'r diddordebau sy'n rhagfarnu a hynny am y rhesymau a nodwyd ac yn amodol ar y telerau a'r amodau a amlinellwyd uchod.

Daeth y cyfarfod i ben am 3.45 pm

**MR MICHAEL WILSON
CADEIRYDD**

YSTYRIAETHAU CANIATÂD ARBENNIG

Canllawiau ar gyfer y Pwyllgor Safonau wrth ystyried ceisiadau gan Gynghorwyr am ganiatâd arbennig:

1. Darllen:
 - Ystyriwch yr Adroddiad a baratowyd gan / ar ran y Swyddog Monitro.
 - Ystyriwch yr atodiadau i'r Adroddiad, yn arbennig y Ffurflen Gais a gwblhawyd gan y Cynghorydd, er mwyn casglu'r holl ffeithiau.
2. Ceisiadau Lluosog:
 - Ymdriniwch â phob cais yn unigol ac ar sail ei ffeithiau ei hun.
 - Ystyriwch y weithdrefn a ganlyn yn y Gwrandawriad:
 - o Casglu gwybodaeth gefndir / cyffredinol (os oes angen);
 - o Gwrando ar gais Cynghorydd A / gofyn cwestiynau os yw ef/hi yn bresennol / gofyn i'r Clerc;
 - o Ymneilltuo i ystyried cais Cynghorydd A;
 - o Ailgychwyn – gellir cyhoeddi'r penderfyniad mewn perthynas â chais Cynghorydd A, neu gellir dewis gohirio cyhoeddi'r penderfyniad hyd nes y bydd pob cais wedi'i ystyried;
 - o Ailadrodd, yn dibynnu ar nifer y ceisiadau i'w hystyried.
3. Diddordeb Personol / Diddordeb Personol sy'n Rhagfarnu:
 - Ar gyfer pob cais, penderfynwch –
 - o A oes DIDDORDEB PERSONOL?
 - Ystyriwch y Côt Ymddygiad (wedi ei gynnwys fel atodiad i'r Adroddiad)
 - – beth yw diddordeb personol?
 - o A yw'r diddordeb personol yn ddiddordeb SY'N RHAGFARNU?
 - Unwaith eto, ystyriwch y Côt Ymddygiad (wedi ei gynnwys fel atodiad i'r Adroddiad) – a yw'r diddordeb personol yn un sy'n rhagfarnu hefyd?
 - Os nad oes diddordeb personol, neu os nad yw'r diddordeb personol yn un sy'n rhagfarnu, nid oes angen ystyried y cais am ganiatâd arbennig gan fod modd i'r Cynghorydd gymryd rhan lawn yn y busnes.
4. Sail ar gyfer Caniatâd Arbennig:
 - Os oes diddordeb personol sy'n rhagfarnu, ystyriwch ar ba SAIL y gellir rhoi caniatâd arbennig. Rhestrir y seiliau ar gefn y Ffurflen Gais.
 - o A yw'r Ymgeisydd wedi eu nodi'n gywir ar y Ffurflen Gais?
 - o A yw'r Ymgeisydd wedi cynnwys pob Caniatâd Arbennig sydd eu hangen ar y Ffurflen h.y. ar gyfer pleidleisio / siarad / ysgrifennu ayb?
5. Cyfyngiadau ar y Caniatâd Arbennig
 - Wrth benderfynu rhoi Caniatâd Arbennig neu beidio, ystyriwch (os bydd y Caniatâd Arbennig yn cael ei ganiatáu) a oes angen unrhyw gyfyngiadau. Materion megis caniatáu i'r Aelod siarad ond nid i bleidleisio, neu, a roddir y caniatâd arbennig am un cyfarfod yn unig yntau am weddill cyfnod y Cyngor.
6. Ffurflen Penderfyniad
 - Wrth roi'r caniatâd arbennig, bydd angen i'r Panel gwblhau'r Ffurflen Penderfyniad sy'n manylu ar (a) benderfyniad y Pwyllgor Safonau; (b) dyddiad gwneud y penderfyniad; (c) pwy sydd angen cael gwybod am y penderfyniad; (d) dyddiad y daw'r caniatâd arbennig i ben; (e) ar ba sail y rhoddir y caniatâd arbennig; a (f) beth mae'r caniatâd arbennig yn caniatáu i'r Cynghorydd ei wneud (h.y. siarad, pleidleisio ayb).